

Tã ìgĩ-ìgĩ Póólô kâ rĩ lâ Kōrínĩtô lé 'bá yĩ drí rĩ 2 Kōrínĩtô lé 'bá

Tã 'è'á zĩlâ nĩlĩ sísí rĩ

Póólô ìgĩ tã nô krístô 'bá gólĩyĩ Kōrínĩtô 'álá rĩ 'bá yĩ drí, tã-drĩ tã gólĩyĩkâ rĩ'á lâsélâ gólâ rú rĩ 'bá yĩ kâ lôgōzó gólĩyĩ drí. Gólĩyĩ rĩ tã átálé kĩ, Póólô òlèé ìyĩ kô, tãlâ gólâ gōó drē kô gólĩyĩ ndrèlé kpá ó'dí òzō drílâ tã 'bázó 'èlé sísí rĩ kátí. Āzâ 'bá yĩ ìsũ ìyĩkâ kĩ, Póólô āā'dó íyĩngá lājó'bá 'ì kô, gō'dá tã átĩ-átĩ gólâ drí rĩ'á pēlâ gólĩyĩ drí rĩ āā'dó kô tã pātĩ 'ì. Gō'dá kpá krístô 'bá ìfĩ ící 'bá āzâ 'bá yĩ rĩ ìyĩ trá âcálé Kōrínĩtô 'á nĩngá rĩ'á tã ngĩ āzâ 'bá yĩ ìmbálé Póólô kâ 'dĩ rú sĩ. Póólô kĩ nĩ rĩ, ìfĩ ící 'bá 'dĩ 'bá yĩ āā'dô ìyĩ rĩ'á âdĩ lôvó bē rōô, gō'dá gólĩyĩ āā'dá ìyĩ tã 'è'ē Yēsũ kâ rĩ mbĩ òjílâ drí kô. Gólĩyĩ rĩ rĩ'á tã lâràkô āzâ 'bá yĩ 'èlé, rĩ'á òjílâ tĩ 'bálé â'dĩlĩ. Gólĩyĩ rĩ kpá rĩ'á ìyĩ tã lôngólé tã nĩnĩ gólĩyĩkâ Ôvârí rĩ tāsĩ rĩ tã lâ 'á. Tãlâ Póólô rĩ tã ìtĩ 'dĩ 'bá yĩ 'èlé kô rĩ drí sĩ rĩ, gólĩyĩ drí rĩzó tã ìsũlĩ rĩ rĩ kĩ, Póólô āā'dô fĩ trá 'bálé pātĩ drĩ-'bá krístô 'bá kâ 'ì yā rĩ. Gō'dá tã Póólô kâ â'dó kô ìtĩ. Gólâ âtũ ìyĩ fĩ trá lângō ùsúzó tã lēlē gólâkâ Yēsũ 'á rĩ tāsĩ. Gólâ lē tã lē 'bá gólĩyĩ ó'dí ró yĩ drí ìmbálé Yēsũ rĩ tāsĩ 'dĩ 'bá yĩ rōô. Gólâ â'dó kô lâfâ lôvó 'bá 'ì, ngátá tã āmbā lôvó bē. Ītĩ rĩ, gólâ rĩ'á tã â'dâ-â'dâ drĩ-'bá krístô 'bá kâ rĩ tãndĩ kâ rĩ ró gólĩyĩ drí.

Gõ'dá Póólō â'dâ trá kī, krístō 'bá gólâ pătĩ rī â'dô 'ě'á lâṅṅ ùsúlí, gõ'dá āzāngá sī, ââ'dô fũ'á lâ kpá òzō Kúmú gólíyíkâ Yésū tí. Yí rī gógó ífífi lâ ó'bā yí trá gānīmā 'á, gõ'dá ócâ yí trá, tálâ òjílâ Yúdâ yí kâ rī 'bá yí gā ìyí tã âtî-âtî yí drí rĩ'á pēlá rī trá dó. Òzō gólíyí drí â'dórē trá krístō 'bá ró 'dĩ tí rī, gólíyí ò'bā ìyí lĩfĩ kô kízó nĩ rī, rĩrĩ ìyíkâ rī ââ'dô 'bā'á cú ìtí lâṅṅ āzâ 'bá yí ãkó, gõ'dá òjílâ ââ'dô rĩ'á ìyí ìnjĩlĩ òzō lĩfĩ ìcí 'bá āzâ nã 'bá yí kâ nã tí.

Gólâ rī zãã cãcã íyíkâ gólíyí ngálâ rī tã lâ 'balé lâfâ ù'dù-ù'dù kâ krístō 'bá gólíyí ngá ãkó Yērōsālēmã 'álâ rī 'bá yí pázó rī âtâ-âtâ sī.

¹ Mā Póólō tībē Ôvârí drí njĩlĩ nĩ â'dólé lâjó'bá Yésū Krístō kâ ró rī, má ìgĩ wárāgã nô nĩ ãnĩ krístō 'bá Kōrīnītō 'álâ nã 'bá yí drí gõ'dá ãnĩ gólíyí â'dó 'bá 'bãdrĩ Gĩrĩkĩ kâ 'álâ rī yí drí. Âmã âmã âdrúpĩ Tĩmátĩyã bē, 'ê nĩ-bē-yã ãnĩ drí ndrĩ.

² Ôvârí âmã átá gõ'dá Kúmú âmákâ Yésū Krístō bē òfē òrē ãnĩ drí tã ã'dĩ bē.

³ Mã lúyĩ Ôvârí Kúmú âmákâ Yésū Krístō rī átá ró rī gólâ tībē 'â lâ drí â'dĩlĩ trá âmã rú nõ, Ôvârí rī gólâ kpá ì'dĩ mbârākã sō 'bá âmã rú rī.

⁴ Òzō lâṅṅ ââ'dô trá âmã 'ě'á rī, gólâ drí âmã 'bázó fĩ âtũlĩ. Gólâ pâ âmã ìtí 'dĩ rī, tálâ mã òpâ ró òjílâ gólíyí lâṅṅ drí 'ě'á gólíyí 'ėlé rī kpá ìtí.

⁵ Òzō lâṅṅ ò'ê âmã rōō tã lēlē âmákâ Yésū Krístō 'á rī tāsĩ rī, gõ'dá Yésū Krístō â'dô âmã pĩpĩsílĩ 'bā'á â'dĩlĩ â'dĩ gõ'dá rĩzó mbârākã íyíkâ fēlé âmã drí rōō.

⁶ Ōzō gō'dá lãṅō ã'dô trá ámâ 'ě'á rî, tã 'dî ã'dô ró bê ânî pãlé. Ōzō Ôvârí ò'bã ámâ pîpîsílí trá ìdúlí kãyì lãṅō drí rîzó ámâ 'ělé rî 'á rî, tã rî 'dî ã'dô ânî pã'á tã nîlî kî nî rî, Ôvârí ã'dô kpá ânî pîpîsílí 'bã'á ìdúlí òzō lãṅō òtírî rî ãnî 'ělé rî.

⁷ Ítí rî, má lě tã trá pătı-pătı pîpîsílí ãlô sî kî, Ôvârí ã'dô tã 'dî 'ě'á kpá ítí ânî drí. Lãṅō tíbê ãmâ 'ě 'bá rî, ã'dô kpá ânî 'ě'á. Gō'dá ítí rî, Ôvârí ã'dô kpá pîpîsílí tã âtũ kâ fě'á ânî drí gō'dá kpá ânî pîpîsílí 'bãlé â'dílí â'dî òzō drílá 'èrê lá má drí rî kâtí.

⁸ Ámâ âdrúpı yî ámâ îzó yí bê, má lě lãṅō gólá ãmâ 'ě 'bá 'bãdrı Ásıyã* kâ 'álá rî tã lá 'bãlé kpá ânî drí nîlî. Lãṅō rî 'dî lãṅı trá kôrô, gō'dá mbârâkã lá lãvũ trá gãrã ãmâ drı sî. Ítí rî, mã kî ãmákâ rî, lãṅō rî 'dî ãã'dô ãmâ fũ'á.

⁹ Mã kî ãmákâ rî, pătı-pătı kãyì ãmákâ drã kâ rî ããcã trá. Tã rî 'dî ã'dô ítí 'dî rî, tãlã mã òzó kô ùjũũ nî ãmâ nyãányã pãlé, mã òfě ró ãmâ bê rî cé Ôvârí drígá ì'dî, Ôvârí tíbê rî 'bá òjílã ìngálé òdrã 'ásî rî.

¹⁰ Ôvârí gólá tíbê ãmâ pã 'bá nî lãṅō ãmbá tíbê 'ě 'bá ãmâ fũlî ítí 'dî 'ásî 'dî rî, gólá ì'dî Ôvârí tíbê ãmâ drí 'ězó tã lělé 'á lá pîpîsílí ãlô sî rî. İzátú rî, gólá ã'dô kpá zãã rî'á ãmâ pãlé lãṅō 'ásî,

¹¹ tãlã nî òrî trá zãã rî'á gólá rî îrátãlé ãmâ tãsî rî. Ítí rî, òjílã dũũ ã'dô ìcá'á cú Ôvârí rî lùyílí, tãlã gólıyî ndrê gólá pã ãmâ trá kãyì lãṅō kâ 'ásî.

Tã Póôlô drí tã yí drí 'ě'á 'ělá rî jãzó ngũ rî tã

* 1:8 1.8 'Bãdrı 'dî rî'á gólá rî'á zılã ngbãângbãno Túrukı rî ì'dî.

lâ âtázó rí

¹² Âmâ âdrúpĩ yí, tâ ìsũ ámákâ wó ró rí, Ôvârí nĩ trá kĩ, má rí trá ângó nō drĩ òjílâ tândí rí ró gō'dá tâ gólĩyí má drí rĩ'á 'èlâ ânì drí rí 'bá yí rĩ'á cú tâ ònjí àkó. Má rí tâ gólĩyí sũ 'bá Ôvârí rú rí yí 'èlé ì'dí ânì drí, â'dô mbâràkâ gólâ drí fèlé má drí rí wó ró.

¹³ Tâ gólĩyí má drí ìgĩlì ânì drí nō 'bá yí, má ìgĩ trá tâ mbì 'ì gō'dá kpá dódó tâ gólĩyí ânì drí 'è'á ífí lâ nĩlì dódó rí yí ì'dí.

¹⁴ Gō'dá nĩ nĩ tâ ámákâ 'dĩ drē cé dā ìtí, gō'dá má lē ânì tâ ámákâ rí nĩlì ngbálí-ngbálí ìzátú, tãlâ má lē âmâ ârúlì ânì tãsí, gō'dá nĩ ârú ró kpá ânì âmâ tãsí, kâyì gólâ Kúmú âmákâ Yésũ Krístô drí 'èzó âgōlé ângó nō 'á rí 'á.

¹⁵ Tâ ìsũ ámákâ 'á rí, tâ 'dĩ fĩ trá ânì drĩ. Ìtí rí, má lē trá cãlé ânì ngáá tólâ ândâlâ rĩ, tãlâ nĩ â'dô ró bê âyĩkô bê má drí ânì pázó ândâlâ rĩ.

¹⁶ Má lē trá ânì ndrèlé sísí, má òtírĩ nĩ nĩ'á 'bãdrĩ Mèkèdóniyã kâ 'álâ rí. Gō'dá má lē kpá trá cãlé ânì ngálâ má òtírĩ âgôô Mèkèdóniyã lésí rí, tãlâ nĩ pâ ró mâ bê âdì sĩ fínyáwá má drí nĩzó ì'dí sĩ lâ 'bãdrĩ Yūdáyã kâ 'álâ.

¹⁷ Nĩ ìsũ bê-rí, mâ rĩ'á òjílâ tâ ìsũ-ìsũ bê rĩ rĩ rí ì'dí yã? Nĩ ìsũ bê-rí mâ òjílâ gólâ rĩ 'bá tâ yí drí 'bãlé trá 'èlé rí 'è 'bá kô rí ì'dí yã?

¹⁸⁻¹⁹ Ôvârí nĩ trá kĩ, má â'dó kô òjílâ ìtí 'dĩ ì'dí. Má rí zã tâ mbì rí âtálé ì'dí, tãlâ Ôvârí rí mvá Yésũ Krístô, tâ gólâkâ âtálé rí íyíkâ kó zã ãlô. Gólâ ì'dí túbê âmâ Sílívánô* yí bê gō'dá Tímátĩyã

* **1:18-19** 1.18-19 Sílívánô 'dĩ rú lâ âzã kpá bê rĩ'á Sílâ.

yí bê drí tâ lâ pêlé ãní drí rí.

²⁰ ã'dô tâ gólĩyĩ Ôvârí drí 'bálé trá dũũ 'ě'á 'ělâ ãmâ drí 'dĩ 'bá yĩ tãsí rĩ ã'dĩ rĩ, mã nĩ trá kĩ, tâ pãtĩĩ ró, Ôvârí â'dô tâ 'dĩ 'bá yĩ 'ě'á tãlâ Yésũ Krístõ rĩ tãsí. Õzõ gõ'dá ã'dô trá ãtĩ rĩ, 'dĩĩ tâ ãmâ drí rĩzó tâ âátalé kĩ, “Ãã'dô ãtĩ”, õzõ mã õrĩ trá Ôvârí rĩ lũyĩlĩ Yésũ Krístõ rĩ rú sĩ rĩ ã'dĩ.

²¹⁻²² Ôvârí ã'dĩ gólâ tĩbê ãmâ 'bã 'bá ndrĩ ãní bê â'dólé ngá ãlõ ró Yésũ Krístõ 'á rĩ, gõ'dá ãmâ 'bálé rĩlĩ zãã tâ lělē sĩ, tâ íyíkã 'á. Gólâ nĩ ãmâ trá lõsí íyíkã 'ělē. Gõ'dá gólâ 'bã lãmbé kpá trá ãmâ rú õzõ ngá gólâ 'bã 'bá ngá íyíkã ró rĩ kãtĩ, Líndrĩ Tãndĩ íyíkã fěfě lâ sĩ rĩlĩ ãmâ pĩpĩsĩlĩ 'á. Gólâ ãfě Líndrĩ Tãndĩ íyíkã trá rĩlĩ ãmâ pĩpĩsĩlĩ 'á sĩ, õzõ ngá drĩ-kákã gólâ drí 'ě'á 'ělâ ãmâ drí rĩ kãtĩ, tãlã mã ãnĩ ró bê kĩ, pãtĩ-pãtĩ ró Ôvârí â'dô ãmâ 'bã'á rĩlĩ ãlõ Yésũ bê ãrũ 'álã.

²³ Ôvârí ã'dĩ lĩfĩ drĩ 'bá ámãkã ró tâ lâ â'dalé kĩ, õzõ mã õgõ cãlé bũũũ Kōrínītõ 'á tólã kõ rĩ, mã 'ě tâ rĩ 'dĩ ãtĩ 'dĩ rĩ, ã'dô ró bê ãní pãzó mã õzó kõ tâ lõgõõ ãní drí õnjĩ ró rõõ.

²⁴ Mã lēé rĩlĩ ãní drĩĩ õzõ kúmú kãtĩ rĩ kõ. ãtĩ rĩ, tãkõ mã rĩ bê-rĩ rĩ'á lõsí 'ělē kpãkã ãlõ ãní bê, tãlã nĩ ã'dô ró bê gágã tâ lělē ãníkã Yésũ Krístõ 'á rĩ 'á õzõ rákã fě kãtĩ.

2

¹ ãtĩ rĩ, mã 'bã tâ ãsũ ámãkã kĩ'á nĩ rĩ, mã cá kõ ãní ndrēlé rĩ trá, tãlã mã õcã tólã rĩ, mã ã'dô ãní 'bã'á â'dólé tâ ãsũ ró.

² Gõ'dá õzõ mã õ'bã ãní trá â'dólé tâ ãsũ ró rĩ, ã'dĩ ã'dô gõ'dá ámã 'bã'á â'dólé ãyĩkõ ró nĩ yã?

³ Má îgĩ tã 'dĩ sísí ãnĩ drí 'dĩ rĩ, tãlã nĩ lôbê ró Ôvãrí rĩ vó bê tãndí ró, tãlã má lëé kô â'dólé tã ìsũ ró tã ònjí ãníkã drí. Ôzô má ôcã tólã rĩ, rĩ'á tãndí ró má drí â'dózó ãyĩkô ró tã 'ë'ë tãndí ãníkã sĩ. Nĩ ndrê trá, má nĩ trá kĩ, ôzô má ã'dô trá ãyĩkô ró rĩ, â'dô kpã ãnĩ 'bã'á â'dólé ãyĩkô ró.

⁴ Kãyì gólã má drí wárãgã îgĩzó ãnĩ drí sísí nã rĩ, tã 'ë'ë ãníkã ìkpókpolô mã trá rôô gô'dá 'bã âmã pĩpĩsílí trá â'dólé ìzã ró, gô'dá bũúũ mã drí ãwó ngôzó kãyì gólã mã drí rĩzó wárãgã nã îgĩlí nã 'á. Má lëé kô úlĩ âmákã nô drí ãnĩ 'bãlé â'dólé tã ìsũ ró. Má lë bê-rĩ úlĩ âmákã nô drí tã â'dalé ãnĩ drí kĩ, má lë ãnĩ trá rôô.

Póólô â'dã tã krístô 'bã yĩ drí tã ònjí òjílã ãzã gólĩyĩ lãfálé sĩ

rĩ kã âyélé

⁵ Sísí òjílã rĩ ãnĩ lãfálé sĩ gólã tíbê tã ònjí 'ë 'bã trá 'dĩ rĩ, gólã 'bã mã trá â'dólé tã ìsũ ró, gô'dá 'bã bê-rĩ ãmbã lâ ãnĩ ì'dĩ â'dólé tã ìsũ ró rôô.

⁶ Lãnô gólã ãnĩ 'dĩ 'bã yĩ drí fêlé gólã drí 'dĩ ìcã trá 'dĩ.

⁷ Ítí rĩ gô'dá, ngbãângbãnô rĩ, nĩ âyê gólã tã ònjí gólãkã 'dĩ 'ásĩ. Nĩ âtã úlĩ ã'dĩ ì'dĩ gólã rĩ 'bãlé â'dólé ãyĩkô ró, tãlã ìzã ôzó kô gólã rĩ 'ëê rôô.

⁸ Ítí rĩ, mã lô'bã rú'bã ãnĩ drí, nĩ â'dã gólã drí kĩ, nĩ lë gólã trá.

⁹ Wárãgã ãzã mã drí îgĩlí sísí ãnĩ drí nã rĩ, ã'dô ró bê ãnĩ ùjũzó, tãlã mã lë nĩlã ngãtã tã gólĩyĩ ndrĩ mã drí 'bãlé ãnĩ drí rĩ 'bã yĩ, ãnĩ njãã 'ëlã yã rĩ.

10 Ōzō nī āâyê tã ònjí āgô 'dĩ kã trá rî, 'dĩ rî má âyê gólâ kpá trá tã ònjí íyíkã 'dĩ 'ásĩ drí-âcê Yésũ Krístõ kã rî sî. Má rî tã 'dĩ 'bá yî 'èlê ìtí 'dĩ rî, ã'dô ró bê ãnî pâlê, tãlã Sâtãnã òzõ kô lãtì ùsú rĩzõ drí-âcê bê ãnî drĩ,

11 tãlã ãmã ãnî bê mã nĩ mãnĩ Sâtãnã kã rĩzõ ãmã âdólê rî trá tãndí ró.

Tã tã ìsũ Póõlõ kã nĩzõ Trówã 'álã rî tãsĩ rî

12 Má cã bê Trówã 'álã nĩ'á tã âtî-âtî tãndí Yésũ rî tãsĩ nõ pèlê tólã rî, Kúmú ãmákã Yésũ nĩ lãtì trá má drí lôsĩ 'èzõ tólã yí drí.

13 Gõ'dá gbõ lé ìtí rî, má rî kô pĩpĩsílí ã'dí sî, tãlã má ùsú ãmã âdrúpĩ Titõ tólã võrã bê má drí ãnî ngá lésĩ kô. Ìtí rî gõ'dá, má drí ngãzõ Trówã rî áyélê nĩzõ Mèkèdóniyã 'álã gólã rî lônðãlê.

Tã Póõlõ drí â'dózõ lãjõ'bá Yésũ gólã tã trõ 'bá trá Sâtãnã drígá sî rî kã ró rî

14 Ìtí rî, gõ'dá mã 'dê mã 'ê ãwô-ìtí Ôvãrì drí rõô, tãlã gólã 'bã ãmã trá kárã ãmã drí rĩzõ tã trõlê ãjú 'ásĩ ãjú-'bã-ãzì yî drígá sî, tãlã mã â'dô trá ngá ãlõ ró Yésũ Krístõ bê. Ôvãrì rî rĩ'á tã Yésũ Krístõ rî tãsĩ rî ìyálê ãmã sî òjílã drí vò 'ásĩ ndrì, tã Yésũ rî tãsĩ 'dĩ rĩ'á nyé òzõ ngá ãjì bê tũrũ-tũrũ rî ãjì lâ drí rĩrĩ lã'búlì sũsũ ró rî kãtì.

15 Úlì gólìyì ãmã drí rĩ'á pèlã Yésũ Krístõ rî tãsĩ nõ rî 'bã Ôvãrì â'dólê ãyĩkõ ró. ãjì lâ rĩ'á ngĩ òjílã gólìyì Ôvãrì drí 'è'á pãlã rî 'bá yî drí gõ'dá kpá ngĩ gólìyì Ôvãrì drí 'è'á zãlã lãsì sî rî yí drí.

16 Gõ'dá gólìyì Ôvãrì drí 'è'á pãlã rî 'bá yî drí rî, ùlì ãmákã 'dĩ 'bá yî ãjì lâ ìyíkã gólìyì drí ngá gólã 'è 'bá gólìyì 'bãlê rĩlì zãã gbãdú ãdũkũ ãkõ rî ró.

Gō'dá òjílã gólíyí Ôvârí drí 'ě'á zālâ rî 'bá yî drí rî, úlî âmákâ 'dĩ ãjî lâ gólíyí àngũ ìyíkâ ìyî òdrã ãjî ró. * À'dô gō'dá bē trá ìtí rî, ã'dî à'dô ícá'á nĩ tã àngí gólâ ìtí tã pēpē Yésũ rî tāsĩ 'dĩ 'élé nĩ yã?

¹⁷ Mã à'dó kô òzô òjílã gólíyí lē 'bá ìyíkâ úlî Ôvârí kâ nō gílí òjílã drí lãfâ sî rî 'bá yî kâtí kô. Gō'dá tãlã Ôvârí rî nyãányã njĩ âmã nĩ à'dólé tã Yésũ Krístô rî tāsĩ nō pē 'bá lâ ró, mã rî àdrélé gólâ rî ìfî drî 'á rĩ'á tã pãtî-pãtî rî pélé ì'dî òjílã ãzĩ yî drí.

3

Tã tã-drî lēlē ó'dí Ôvârí kâ tāsĩ rî

¹ Nĩ ìsũ àníkâ bē rî, má rî nō âmã lômbé'á yã? Nĩ lē wárãgã ì'dî fēlé ànî drí, ã'dô ró bē âmã à'dalé ànî drí ngátá ànî drígá sî àfēlé âmã drí, ã'dô ró bē lôsî má drí rĩ'á 'ělã nō à'dalé yã?

² 'É'ě! Bē-rî ànî nyãányã ì'dî òzô wárãgã âmákâ tã âmákâ à'dalé òjílã drí rî kâtí. Tã àníkâ ìgî trá âmã pîpîsílí 'á. Òjílã ãzã 'bá yî ndrê ànî trá, gō'dá gólíyí nî tã tãndí má drí rĩ'á 'ělã ànî drí rî 'bá yî trá ndrĩ.

³ Ìtí rî, rĩrĩ tãndí àníkâ 'dĩ rî nĩ tã à'dalé òjílã drí kî, ànî ì'dî òzô wárãgã gólâ Yésũ Krístô drí àjólé tã ìyíkâ ró âmã sî rî kâtí. Òjílã mvá ìgî nĩ ìbírìbì drî kô. Ígî trá Líndrí Tãndí Ôvârí kâ túbê à'dó 'bá lédrê-lédrê ró zãã gbádú ãdükũ àkó rî sî. Ígî kô ìbírìbì drî, ìgî trá òjílã mvá pîpîsílí 'á.

---

* **2:16** 2.16 Gólíyí volé gã 'bá dó tã lēlé úlî 'dĩ 'á rî, Ôvârí à'dô gólíyí zã'á lãşî sî.

4 Mā rí tã 'dī átálé ìtí 'dī, tãlã mã nĩ trá tã pãtĩ-pãtĩ ró kī, Ôvãrí âfê mbârâkã trá ãmã drí lôsĩ íyíkã 'èzó Yésũ Krístõ sī.

5 Tã gólã má drí átálé 'dĩ ífí lâ â'dó kô kī, mã â'dô lôsĩ 'dĩ 'è'á mbârâkã ãmákã sī rí. Ôvãrí rí nĩ mbârâkã fêlé má drí.

6 Gólã âfê mbârâkã nĩ ãmã drí â'dózó lãj'óbã tã-drĩ lèlè ó'dí gólãkã gólã drí 'bãlé trá òjílã drí nō kã ró. Ìtí rí, tã-drĩ lèlè ó'dí gólãkã 'dĩ â'dó kô tã 'bã'bã gólã ìgĩlí trá rí ì'dí, íyîngá bê-rí tã Líndrí Tãndí Ôvãrí kã rí drígá sī rí ì'dí. Tã 'bã'bã gólã tíbê Músã drí ìgĩlí 'dĩ, rí íyíkã rĩ'á òdrã pá âsélé ì'dí òjílã drĩ. Gõ'dá Líndrí Tãndí Ôvãrí kã rí, rí íyíkã bê-rí rĩ'á òjílã 'bãlé rĩlĩ zãã gbãdú ãdũkũ ãkó.

7 Tã 'bã'bã gólíyî ìgĩlí kúnjĩ mvã drĩ 'dĩ rí âsê òdrã pá trá òjílã drĩ. Gbõ lé ìtí rí, tã 'bã'bã âfêlé 'dĩ â'dã ãmbã Ôvãrí kã trá òjílã drí, gõ'dá Músã rí nĩlĩ 'bãlé kpá lãgúlĩ lãgù. Gõ'dá òjílã Ìsĩrã'élê kã ícã íyî gõ'dá kô gólã rí nĩlĩ ndrêlé lãgù-lãgù lá drí sī. Gõ'dá ìtí rí, Músã drí íyî nĩlĩ ãkózó kpããkũ ítã sī, gbõ lé lãgù-lãgù rí gógó 'dĩ ìtõ trá rĩ'á rú ndrêlé rí.

8 Gõ'dá ngbãângbãnõ rí, tã-drĩ lèlè ó'dí Ôvãrí kã tíbê Líndrí Tãndí gólãkã âfê 'bã ãmã drí nō rí, ãmbã lâ rĩ'á kôrô.

9 Nĩ ndrê, òzõ tã 'bã'bã gólã tíbê lãñõ 'bã 'bã òjílã drĩ tã ònjí 'bã ró rí, ã'dô trá tãndí ró rí, gõ'dá tã 'bã'bã gólã ngã pãpã fê 'bã ì'dí rí tãndí lâ â'dô lãvũ'á gãrã.

10 Ìtí rí, tã 'bã'bã 'dĩ 'bã yî, mã ndrê fínyáwã ró, mã ndrê bê-rí tã-drĩ lèlè ó'dí Ôvãrí kã òjílã

pázó nō rî tã ãmbá ró lậvũlị gặặ.

11 Õzō gō'dá tã 'bã'bã tã lâ drí 'ê'á rû ndêlé rî, ãã'dô rĩ'á tã ãmbã-ãmbã bê rî, gō'dá tã-drị lếlế ó'dí tìbê 'ê 'bá rĩlị zã gặặđú ặặđũkũ ặặkó nō, ãmbã-ãmbã lâ â'dô lậvũ'á gặặ gólã tã 'bã'bã kã nã drị sị.

12 Ítí rî, mã 'bã gō'dá tã ịsũ ãmákã nō ndrĩ 'dó tã-drị lếlế ó'dí nō drị. Tã 'dị tã sị rî, mã â'dô nĩ'á Ôvãrị ngálã cú ítí ữrị ặặkó.

13 Mã â'dó kô õzō Músặ kátí. Gólã â'bã íyị nịlị kpặặkũ ítã sị tãlã òjílã Ịsĩrã'élế kã õzó kô íyị nịlị rĩ 'bá lậgúlị 'dị ndrêê, gō'dá lậgũ-lậgũ gólã rị nịlị 'á 'dị drị ặặvịzó.

14 Õjílã gólịyị Ịsĩrã'élế kã 'dị 'bá yị, tã ịsũ gólịyịkã áã'bã trá kpặặkũ, tãlã tã mbị Ôvãrị kã nō õzó fị gólịyị drị kô. Ítí rî, gō'dá ặặndrô nô rị kpá ítí, tã ịsũ gólịyịkã â'bãlế kpặặkũ nã rị, áã'bã ứlị ífị tã-drị lếlế ặặkũ Ôvãrị kã gólịyị ặ'ặặyặ yị bê nã kã kpá trá, gólịyị òtírị zìlã rị. Ítí rị, Yế sũ Krítỗ â'dô tã gólã rĩ 'bá tã ịsũ gólịyịkã â'bãlế kpặặkũ 'dị nị'á cé nị.

15 Ặặndrô nô rị, õzō gólịyị ửzị tã 'bã'bã Ôvãrị drị áfếlế Músặ sị nã rị, tã ífị lâ fị gólịyị drị kô.

16 Gō'dá õzō òjílã òjã tã ịsũ ịyịkã trá Kúmú ặặmákã Yế sũ Krítỗ rị vó bếlế ỉ'dị rị, Yế sũ Krítỗ drị tã rĩ 'bá gólịyị lịfị á'bãlế kpặặkũ 'dị nịzố lã, tãlã gólịyị ửnị ró tã Ôvãrị kã nō ífị lâ bê.

17 Kúmú ặặmákã 'dị, gólã fế lếdrế-lếdrế nị ặặmã drị. Tã pặặtị-pặặtị ró gólã 'bã ặặmã trá drị-bặặlặyị ró tã lặặnị tã ònị ặặmákã kã 'ásị.

18 Ítí rị, ặặmã ndrị mã â'dô vồ ndrê'á kồrô Yế sũ

dr̄ĩ cú ítí ãmâ lĩfĩ â'bã ãkó, â'dô-â'dô ãmákâ rĩ â'dô tã tãndí Ôvârí kâ rĩ â'dá'á lậgúlị ỗzỗ ngãnã kâtí. Gõ'dá Líndrĩ Tãndí drĩ rĩzố zãã â'dô-â'dô ãmákâ rĩ jãlế â'dólế ỗzỗ Yếsũ kâtí, gõ'dá ãmbã Ôvârí kâ â'dálế gặặ.

4

Tã tã Ôvârí kâ pềpề lã tãsĩ rĩ

¹ Tãlã Ôvârí â'dã pỉpỉsỉlị tãndĩ íyíkã trá má drĩ, ítí rĩ, gólã drĩ lỗsĩ íyíkã âfếzố má drĩ rĩ'á 'ếlã. Gõ'dá â'dô bê trá ítí rĩ, gõ'dá ámã rũ'bạ nặ kô.

² Má gã vólế trá dó 'dếlế lặặ ỗnặ-ỗnặ gólã rĩ 'bã ãnyĩ ájílị rĩ 'ásĩ. Má ádố ỗjílã kô. Gõ'dá ítí rĩ, má rĩ kpã kô úlị gólỹyĩ Ôvârí drĩ 'bãlế trá má tị rĩ yĩ ôjálế. Má rĩ rĩ'á tã pặặ Ôvârí kâ 'dĩ ãmbálế tãndĩ ró Ôvârí rĩ lặặ drĩ 'á, gõ'dá ỗjílã gólỹyĩ tã ỉsũ mbộ bê rĩ â'dô nặ'á lã dốdố ítí.

³ Ỗzỗ tã ífị tã âtĩ-âtĩ tãndĩ kã gólỹyĩ má drĩ rĩ'á pềlã nỗ ỗfị ỗjílã dr̄ĩ kô rĩ, 'dĩ íyíkã cé ỗjílã gólỹyĩ Ôvârí drĩ 'ế'á ỉzãlã tã ỗnặ gólỹyíkã drĩ rĩ yĩ ỉ'dĩ.

⁴ Sãtãnã gólã â'dố 'bã ỉ'dĩ kúmú ỗjílã ãngố nỗ dr̄ĩ nỗ kã ró rĩ âdô gólỹyĩ trá, gõ'dá gólỹyĩ drĩ â'dốzố ỗzỗ ỗjílã gólỹyĩ lặặ lã yĩ drĩ ásỉlị trá rĩ yĩ kâtí. Ítí rĩ, gõ'dá gólỹyĩ ỉcã kô tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Yếsũ tãsĩ nỗ ndrếlế dốdố, Yếsũ Krĩstỗ â'dố 'bã nyế ỗzỗ Ôvârí kâtí rĩ.

⁵ Tã gólã má drĩ rĩ'á pềlã rĩ, â'dố tã ãmã nyãányã kã rĩ ỉ'dĩ kô. Tã gólã má drĩ rĩ'á pềlã rĩ, rĩ'á tã Yếsũ Krĩstỗ kã â'dốzố Kúmú ãmákã ró rĩ ỉ'dĩ, gõ'dá mã rĩ'á cé rũ ỉ'bũ 'bã ãnĩkã ỉ'dĩ, tã Yếsũ drĩ 'ếlế má drĩ rĩ drĩ.

⁶ Sísí rí, Ôvârí drí tã âtázó kî, “Áâ'dô ngá ì'í'á ìnìrìkúwá 'á, vò ì'ílí ngbángbá.” Ôvârí rí nyáányá 'bã ngá ì'í íyíkà nî rí'á vò ì'ílí âmá pîpîsílí 'á, tãlâ mã ùnî ró âmã íyíkà tíbê âmá drí ndrêlé Yésũ Krístô rí nîlî 'á rí.

Tã gólâ Ôvârí drí rîzô âmá pãlé mbârâkã íyíkã sî rí

⁷ Tã nîñî gólâ Ôvârí drí âfêlé âmá drí Yésũ sî nô rí'á tã sũ 'bá rōô rí ì'dí âmá pîpîsílí 'á. Gõ'dá Ôvârí lậpị tã rí 'dĩ trá âmá rú'bá gólâ mbârâkã âkó 'ê 'bá kpá drãlé drã nõ 'á. Ôvârí 'ê tã rí 'dĩ ìtí 'dĩ rí, tãlâ mã ùnî ró bê kî, mbârâkã âmá drí â'dózó ì'dí bê lâ 'dĩ rí, yí âfê nî. Á'dó kô mbârâkã âmá nyáányá kã ì'dí.

⁸ Lãnô âmã rí trá rí'á âmá 'êlé ìtú vósí cé, gõ'dá gbô lé ìtí rí, lãnô rí gógó 'dĩ pèé âmá kô. Kâyî ãzâ 'bá yí sî rí, mã nñî tã mbị âmá drí 'ê'á 'êlâ rí 'bá yí kô, gõ'dá ìtí rí, tã nñi âkô âmákâ 'dĩ 'bãã âmá kô tã ìsùlî kî, âmá trá 'ê'á drãlé.

⁹ Órì lãnô fêlé âmá drí rōô 'dĩ rí tãlâ tã lèlê âmákâ Yésũ Krístô 'á rí tãsî. Gõ'dá ìtí rí, Ôvârí âyé âmá kô ãlôwálâ. Ócã âmá 'dêlé vüdrí, gõ'dá mã drãã kô.

¹⁰ Lãnô ònjí tètê òdrã kã âmá 'ê 'bá rí, drílã âmá 'bãzó òdrã Yésũ Krístô kã rí âmúlî, tãlã òjílã òndrê ró â'dô-â'dô tãndí Yésũ Krístô kã rí bê âmá rú'bá 'á.

¹¹ Nî ndrê drê, òjílã rí lèlã ìyíkã zãã âmá fúlî kárã, tãlã tã lèlê âmákâ Yésũ Krístô 'á rí tãsî. Tã rí 'dĩ â'dô ìtí 'dĩ, tãlã òjílã ãzâ 'bá yí òndrê ró â'dô-â'dô Yésũ Krístô kã bê âmá rú'bá tíbê 'ê 'bá drãlé nõ 'á.

12 Ítí rî, âmâ gólîyî lâjô 'bá Yésũ Krístô kê ró nõ 'bá yî âmâ âmákâ zââ 'ê'á drálé dră. Tâlâ 'dî tāsî rî, nî â'dô rî'á Yésũ Krístô bê zââ gbădú âdũkũ âkó.

13 Ígî trá búkũ Ôvârí kê 'á kî nî rî, “Má lě tã trá Ôvârí 'á. Tã rî 'dî kê rî tí rî, má drí rîzô tã âtalé Ôvârí rî tāsî.” Gô'dá mâ Póólô lě tã kpá trá Yésũ Krístô á rî drí sî î'dî má drí rîzô gólâ rî tã pélé nõ.

14 Ôvârí íngâ Yésũ Krístô trá ôdră 'ásî. Gô'dá ítí rî, má nî trá kî, Ôvârí â'dô kpá âmâ íngá'á ôdră 'ásî ôzô gólâ drí Yésũ Krístô rî íngarê tí. Gô'dá gólâ â'dô âmâ trô'á ânî bê ndrî 'dó rîlí Yésũ Krístô bê âdũkũ âkó.

15 Âmâ rî'á njââ lâņô úsúlî, tâlá Ôvârí ô'ê ró tã tândí 'dî 'bá yî bê ânî drí. Gô'dá gólâ â'dâ pîpîsílî tândí íyíkâ bê ôjílâ dũu drí rî, gô'dá gólîyî ô'ê âwô-ítí âmá gólâ drí. Ítí rî, áâ'dô Ôvârí rî rú lûyî'á rôô.

16 Gô'dá â'dô bê trá ítí rî, mã rî zââ fîí âtũlí tã lělě Ôvârí 'á rî tāsî. Mã gá volé kô lôsî gólâkâ 'êlé. Âmâ rú'bạ ñnyákú nõ rî âcalé mbârâkâ âkó, ôzô mã â'dô trá ârâkâ ró rî. Ôzô â'dô gbô lé ítí rî, gô'dá âmâ pîpîsílî ójâ íyíkâ trá â'dólé mbârâkâ bê kạyî vósî cé.

17 Ítí rî, lâņô gólâ rî 'bá âmâ 'êlé ñnyákú nõ drî nõ, ngá nõ 'bá yî cé fínyáwá ítí. Lâņô rî 'dî 'bá yî â'dô âmâ 'ê'á cé kạyî dă sî. Ítí rî gô'dá, lâņô rî 'dî 'bá yî rî íyíkâ 'dî látî nî'á âmâ drí mbârâkâ

Ôvârí kâ ûsúzó tã lânjã gólâkâ tîbê lâvũ 'bá gãrã lânõ gólâ rĩ 'bá âmâ 'êlé rĩ 'bá yĩ drĩĩ sĩ rĩ bê.

¹⁸ Nĩ ndrê drê, mã rĩ lĩfĩ 'bâlé nõ ngá gólĩyĩ òjĩlã drĩ ndrêlé ãyĩ lĩfĩ sĩ ãngó nõ kâ rĩ drĩĩ kô. Mã rĩ bê-rĩ lĩfĩ 'bâlé ngá gólĩyĩ 'bũũ 'álâ òjĩlã drĩ ndrêlé ãyĩ lĩfĩ sĩ kô rĩ drĩĩ. Mã rĩ tã rĩ 'dĩ 'êlé ãtĩ 'dĩ rĩ, tãlã ngá gólĩyĩ âmâ drĩ rĩ'á ndrêlã âmâ lĩfĩ sĩ ãngó nõ 'á nõ 'bá yĩ â'dô rũ ndê'á ndrĩ 'wãã ró, gã'dá ngá gólĩyĩ Ôvârí kâ âmâ drĩ ndrêlé âmâ lĩfĩ sĩ kô 'dĩ 'bá yĩ â'dô rĩ'á zãã gbádú ãdũkũ ãkó.

5

¹ Nĩ ndrê drê, âmâ rú'bã nõ rĩ'á nyé òzõ gũgũ gólâ tîbê âmâ pĩpĩsĩlĩ drĩ rĩzó 'á lâ bũũũ 'ê 'bá rũ ãzãlé rĩ kâtĩ. Gõ'dá ãtĩ rĩ, mã nĩ trá kĩ, òzõ âmâ rú'bã rĩ gógó òzõ gũgũ kâtĩ nõ, ãzã rũ trá rĩ, Ôvârí êdê rú'bã ãzã trá âmâ drĩ rĩzó 'á lâ, ãrú 'álâ zãã gbádú ãdũkũ ãkó. Â'dó rú'bã gólâ òjĩlã mvã drĩ êdêlé nĩ rĩ ã'dĩ kô.

² ãngó nõ 'á rĩ, mã rĩ rĩlĩ jó gólâ âmâ rú'bã ró nõ 'á rĩ, ãzã sĩ. Mã rĩ rĩ'á lãlã rõô, Ôvârí ããfê ró rú'bã ó'dĩ 'dĩ âmâ drĩ rĩzó ã'dĩ bê lâ ãrú 'álâ.

³ Nĩ ndrê trá, mã ãcã kô â'dólé rú'bã ãkó. Ôvârí â'dô rú'bã ó'dĩ fê'á âmâ drĩ, tãlã âmâ pĩpĩsĩlĩ òzó rĩĩ tãkó ãtĩ.

⁴ Ngbããngbãno rĩ, âmâ drĩ 'bãzó drê rĩ'á rú'bã ãnyákũ nõ 'á rĩ, ãzã rĩ trá rĩ'á âmâ 'êlé rõô gã'dá rĩ'á âmâ 'bâlé rĩ'á tã gĩlĩ. Gõ'dá mã ãcã kô rĩlĩ cú ãtĩ rú'bã ãkó. Mã lã tí Ôvârí ããfê ró rú'bã gólâ drã 'bã kô rĩ âmâ drĩ, tãlã mã â'dô ró bê rú'bã ó'dĩ bê, âmâ drĩ rĩzó bê gbádú ãdũkũ ãkó ãrú 'álâ.

⁵ Ôvârî 'bã tâ 'dî nĩ ãmâ rú'bá drí rĩzó rû ôjálé ìtí 'dĩ, tãlã mã òrî ró bê yí bê zãã gbádú ãdũkũ ãkó. Gólã âfê Línđrî Tãndí íyíkã trá, ã'dô ró bê tâ â'dálé kĩ, tâ pãtĩ-pãtĩ ró yí ãã'dô rú'bá ó'dí âfê'á ãmâ drí.

⁶ Gõ'dá â'dô bê trá ìtí rî, ãmâ gõ'dá trá cú ùrĩ ãkó òdrã tãsĩ. Mã nĩ gõ'dá trá kĩ, òzõ gõ'dá mã ã'dô drê zãã rú'bá ñnyákú nõ bê rî, mã ícã kô rĩlí Kúmú ãmákã Yésũ Krístõ bê ùrú 'álã.

⁷ Ìtí rî, rĩ'á ícã-ícã ró ãmâ drí rĩzó ãngó nõ 'á nõngá tã lèlè sĩ Yésũ Krístõ 'á, òzõ gbõ lé mã òndrê gólã ãmã Ìfĩ sĩ kô rî.

⁸ Ìtí rî, mã Póõlõ, mã âtã tâ nõ kpá ândálé ó'dí ãnĩ drí kĩ, mã ã'dô ìtú vósĩ cé zãã Ìfĩ 'bã'bã bê tâ ùrú 'álã rî 'bá yí tãsĩ. Gõ'dá ngá gólã ãmã drí lèlé rî íyíkã rú'bá ñnyákú ãmákã nõ âyéle nĩzó rĩlí bê-rî ì'dí Kúmú ãmákã Yésũ Krístõ bê.

⁹ Ìtí rî, tâ gólã lãvũ 'bá gãrã ãmã drí 'è'á 'èlã rî ì'dí nõ, lè tâ 'è'è ãmákã drí Yésũ rî 'bãlé ã'dólé ãyĩkõ ró, ngãtã ãmã drê zãã rĩ'á rú'bá ñnyákú nõ 'á, ngãtã mã âyé rú'bá ñnyákú nõ trá rĩzó ùrú 'álã yã rî.

Tã Póõlõ drí â'dálé tâ yí drí rĩzó lôsĩ 'èlé rõõ òjílã jãzó Ôvârî rî ñnjĩlĩ rî tãsĩ rî

¹⁰ Nĩ ndrê drê, rĩ'á ícã-ícã ró ãmã drí âdrézó ndrĩ 'dó Yésũ Krístõ ândrá gólã drí tã-vó ãmákã kĩzó tã-vó kĩ 'bã ãmákã ró. Gõ'dá gólã drí tã-vó ãmákã kĩzó ndrĩ ãlô-ãlô tâ 'è'è ãmákã ãmã drí rĩ'á 'èlã drê ãmã drí ã'dózó drê ãkpãkã'dã rú'bá ñnyákú nõ 'á rî vó ró, ngãtã mã rî tâ tãndí 'èlé ì'dí ngãtã tâ ònjí 'èlé ì'dí yã rî.

11 Ítí rî, tãlã mã n̄í trá kî, Kúmú ãmákâ Yésũ Krístõ â'dô tã-vó ãmákâ kî'á rî, gõ'dá mã rî rî'á zãã tã átálé õjílã gólîyî tã lã 'bá kî mã ãã'dó pãtĩĩ lãjõ'bá Yésũ kã ã'dí kô rî 'bá yî drí. Ítí rî, Ôvãrí rî gógó nyãányã lâ n̄í trá kî, mã â'dô trá pĩpĩsílí tãndí bê. Gõ'dá mã lã n̄í n̄í ró kpá ítí.

12 Mã rí nõ kô 'ë'á amã 'bãlé sísí 'álã ãní lĩfĩ drí 'á, õzõ õjílã nã 'bá yî drí átálé rî kãtí. Mã lã nõ cé tã gólîyî ãmã drí 'ëlé trá rî tã lâ â'dalé ã'dí ãní drí, tãlã n̄í 'ê ró ãyĩkõ bê amã tãsí. Ítí rî, gõ'dá ãní drí â'dózó tã tãndí bê â'dalé õjílã gólîyî rî 'bá ãyĩkã cé ãyĩ lõmbélé ngã gólîyî drí rî'á ndrêlã ãyĩ lĩfĩ sĩ ãngó nõ 'á nõ 'bá yî tãsí rî yî drí. Tã 'dí võ lâ 'á rî, lã õjílã 'dí 'bá yî drí ãyĩ â'dolé pĩpĩsílí tãndí bê.

13 Ôjílã rî trá rî'á tã átálé kî, mã õlífõ trá. Ôzõ gólîyî õndrê trá ãyĩ lĩfĩ sĩ kî, mã õlífõ trá rî, 'dĩĩ â'dô 'bã'á cé Ôvãrí lûyízó. Ôzõ mã ã'dô lĩfõ-lĩfõ ró kô rî, 'dĩĩ rî rî'á ãní pãlé.

14 Tã gólîyî ndrĩ amã drí zãã rî'á 'ëlé nõ rî, rî'á lôvó Yésũ Krístõ kã rî sĩ, tãlã gólã lã amã trá rõõ. Amã ndrĩ, mã n̄í trá kî, Yésũ Krístõ drã trá, ã'dô ró bê õjílã pãlé ndrĩ. Mã n̄í kpá trá kî, mã drã trá ndrĩ rĩrĩ ãkũ gólã amã drí rĩzõ rĩlĩ rî 'á.

15 Gólã drã trá õjílã tãsí ndrĩ, tãlã õjílã gólîyî 'ë 'bá lédrê-lédrê ó'dí gólãkã 'dĩ úsúlí rî, rĩrĩ gólîyĩkã rî â'dó gõ'dá rĩrĩ gólã tã lâ drí sũlĩ cé gólîyî ífífí rú rî ã'dí kô. Rĩrĩ gólîyĩkã rî, tã lâ â'dô bê-rî sũ'á Krístõ gólã drã 'bá gólîyî tãsí, gõ'dá kpã ngã 'bá trá õdrã 'ásĩ rî rú.

16 Ítí rî, gõ'dá mã ãyê tã-vó ãzĩ-ãzĩ kã kĩkĩ lâ â'dô tã ãsũ ãngó kã gólîyî tãsí rî vó ró rî trá. Sísí

rî, tâ ïsũ ányâ ïtí 'dĩ mã ïsũ trá Yésũ rî tāsĩ, gólâ drí 'bázó drē òjílâ mvá ró rî. Gõ'dá ngbãangbânõ rî, tâ ïsũ âmákâ gólâ rî tāsĩ rî, gõ'dá trá ngĩ.

17 'Dĩ tâ ífí lâ kĩ, òjílâ gólĩyĩ âcá 'bá trá krístõ 'bá ró rî yĩ gõ'dá ïyĩ trá 'dó òjílâ ó'dí 'î. Gólĩyĩ â'dó gõ'dá kô òzõ drílĩyĩ â'dórē sísí rî tí ãlôlâ, tãlâ rĩrĩ gólâ âkũ rî lãvũ trá, rĩrĩ ó'dí ïtõ gõ'dá trá.

18 Ôvârí rî nĩ tâ 'ëlé âmâ drí. Gõ'dá gólâ drí âmâ jãzó ãjú-'bá-ãzí 'ásĩ â'dólé rû-lê-ãzí íyíkâ ró Yésũ sĩ. Ìtí rî, gólâ drí gõzó lôsĩ tâ pëpë kâ kĩ yí ãã'dô òjílâ ãzâ 'bá yí jã'á â'dólé rû-lê-ãzí íyíkâ ró 'dĩ âfëzó âmâ drí.

19 Nĩ ndrê, Ôvârí rî lôsĩ gólâ òjílâ jã kâ â'dólé rû-lê-ãzí íyíkâ ró 'dĩ 'ëlé Yésũ Krístõ sĩ. Tãlâ òdrã Yésũ Krístõ kâ sĩ, Ôvârí drí tâ 'bázó tâ ònjí òjílâ kâ âyézó. Gõ'dá tâ âtî-âtî tãndí íyíkâ tâ ònjí òjílâ kâ âyê kâ 'dĩ âfëzó âmâ drí, tãlâ mã âtâ ró bê tâ lâ òjílâ gólĩyĩ ãngó nõ kâ rî 'bá yí drí.

20 Ìtí rî, gõ'dá Ôvârí drí âmâ 'bázó â'dólé võrã 'bá íyíkâ rô, tãlâ yí Ôvârí òpë ró tâ Yésũ Krístõ kâ nõ bê òjílâ drí âmâ tî sĩ. Ìtí rî, gõ'dá nĩ ârí úlĩ âmákâ òzõ lãzí Ôvârí kâ rĩzó ãnĩ zĩlĩ rî kâtí nõ. Ìtí rî, gõ'dá má lô'bã rú'bã ãnĩ rú tâ Yésũ Krístõ kâ nõ tāsĩ, nĩ âdĩ drĩ tâ ònjí ãnĩkâ 'ásĩ â'dólé Ôvârí rî rû-lê-ãzí ró.

21 Yésũ Krístõ rî trá cú ïtí tâ ònjí ãzãkã 'ë ãkó, gõ'dá âmâ tāsĩ rî, Ôvârí drí gólâ rî 'bázó lãñõ úsúlĩ tâ ònjí âmákâ rî tāsĩ âmâ võ 'á. Gólâ 'è tâ 'dĩ ïtí 'dĩ rî, tãlâ Ôvârí õ'bã ró âmâ bê â'dólé òjílâ mbĩ ró ngá ãlô ró Yésũ Krístõ bê.

6

¹ Mā rī lōsī 'ēlé 'dūwạ Ôvârí bê, gō'dá ítí rī, nī gā tā gólâ Ôvârí drí p̄p̄s̄l̄l̄ tãndī íyikâ â'dázó ãnī drí nõ dó kô.

² Ôvârí kī,

“Kạyị gólâ ícá 'bá trá rī, má ârī tā ãnikâ trá.

Kạyị gólâ ícá 'bá trá ãnī pázó rī, má pâ ãnī trá.”

Īsáyã 49.8

Nī ârī drē, kạyị gólâ Ôvârí drí 'ēzó òjilã pãlé rī rī'á ãndrõ nõ. Nī ndrê tâ 'dī tâ tãkó ró kô.

³ Má lēé kô tâ gólâ 'ē 'bá tâ lēlē òjilã kâ Yēsũ Krístõ 'á rī ízâlé rī 'ēlé ãlôwálâ, tãlã òjilã ãzãkã òzó kô tâ ányâ ìsũũ lōsī ámákâ rī'á 'ēlã tâ âtí-âtí tãndí Ôvârí kâ nõ pē kâ nõ 'á.

⁴ Ítí rī, tâ ndrī gólíyī má drí rī'á 'ēlã rī 'bá yī, ãã'dã ró bê kī, mã rī'á lãjõ'bá Ôvârí kâ ĩ'dī. Ítí rī, gō'dá má rī rīlī p̄p̄s̄l̄l̄ ặ'dị sī lãñõ ndrī gólíyī rī 'bá ámã 'ēlé rī 'bá yī 'ásī ndrī.

⁵ Órī trá rī'á ámã cãlé, gō'dá 'bãlé gặnịmặ 'á. Gō'dá òjilã ò'bí ê'bê rũ íyī trá ùrị sōlé má 'á. Ó'bã mã trá lōsī 'ēlé rōô. Ó'bã mã trá ngá drí ặwúzó má drị ặ'dú kô ãkó, gō'dá kpá ngá nyãnyã ãkó.

⁶ Gbõ lé â'dô bê trá ítí rī, rīrī ámákâ rī zãã â'dálã kī, mã lãjõ'bá Ôvârí kâ ĩ'dī. Ítí rī, mã rī zãã rī'á tâ mbị gólâ Ôvârí drí lēlé má drí 'ēlé rī 'ēlé ĩ'dī. Mã cú tâ nịnị bê Ôvârí ngá lēsī. Mã rī rī'á fīi ặtũlị tâ ányâ rī'á 'ēlã mã drí rī 'bá yī 'ásī. Mã rī tâ tãndí 'ēlé ĩ'dī òjilã ãzị drí. Gō'dá má rī kpá òjilã ãzị lēlé pặtị-pặtị ró ámã p̄p̄s̄l̄l̄ sī. Nī â'dô ndrê'á lâ tō kī, pặtị-pặtị Líndrị Tãndí Ôvârí kâ rī rīlī má 'á.

⁷ Má rî úlí p̄t̄i-p̄t̄i Ôvârí t̄i s̄i n̄o p̄l̄é mbârâkâ gólâkâ s̄i. Gõ'dá â'dô-â'dô tândí ámakâ rî r̄i'á òz̄o ngá ãjú 'bũ kâ gólâ Ôvârí dr̄i âf̄l̄é má dr̄i r̄i kâtí, má dr̄i ãjú-'bá-âz̄i r̄i 'bá ân̄ilí má rú s̄i d̄ir̄i gbãã r̄i p̄éz̄o ì'di s̄i lâ r̄i.

⁸ Má rî tã mb̄i 'èl̄é ì'di, r̄iz̄o áamá l̄uȳilí gõ'dá òjilã äzã 'bá ȳi ìȳikâ kpá zãã áamá lô'dá'á. Gbõ lé òjilã äzã 'bá ȳi r̄i áamá ndr̄el̄é ònj̄o 'bá ró, gõ'dá n̄i n̄i tândí ró k̄i, má r̄i 'd̄i ámakâ tã mb̄i p̄t̄i-p̄t̄i ró r̄i âtalé ì'di.

⁹ Ôjilã k̄i, ún̄j̄i mâ kô, gõ'dá òjilã düü n̄i mâ trá 'dó tândí ró. Ôr̄i bê ndr̄el̄é r̄i, ók̄i, má äã'dô trá 'è'á dr̄al̄é dr̄adrã. Gõ'dá n̄i ndr̄é dr̄é, mâ dr̄é zãã r̄i'á lédr̄é-lédr̄é ró n̄o. Ócã mâ trá ämbã ämbã, gõ'dá úfú dr̄é zãã mâ kô.

¹⁰ Gbõ lé lâḡõ 'è bê mâ r̄oõ ìt̄i r̄i, gõ'dá má r̄i r̄il̄i äȳikô s̄i. Gbõ lé má â'dô bê ngá äkó r̄i, má r̄i trá r̄i'á ngá äkó lé 'bá 'bãl̄é â'dól̄é ngá tândí Ôvârí dr̄igã s̄i r̄i bê.

¹¹ Gõ'dá má âtã tã trá ân̄i kr̄istõ 'bá Kōrínītō 'álã r̄i ȳi dr̄i ngbãl̄i-ngbãl̄i.

¹² Ók̄i má òl̄éé ân̄i kô, gõ'dá má r̄i trá ân̄i l̄el̄é, n̄i l̄éé bê-r̄i mâ kô.

¹³ Má r̄i tã nô âtalé ân̄i dr̄i n̄o r̄i, nyé òz̄o má dr̄i r̄ir̄i tã âtalé áamá mvã ȳi dr̄i r̄i kâtí. Ìt̄i r̄i, n̄i 'è mâ kpá nyé òz̄o má dr̄i ân̄i l̄er̄é trá tândí ró r̄i kâtí.

Tã Póólõ dr̄i dr̄i-mb̄ilí s̄oz̄o kr̄istõ 'bá ȳi l̄if̄i òjilã gól̄iȳi tã l̄é 'bá Yésũ Kr̄istõ 'á kô r̄i 'bá ȳi tã s̄i r̄i

¹⁴ Ân̄i kr̄istõ 'bá ȳi, n̄i âmũ ân̄i kô òjilã gól̄iȳi l̄é 'bá ìȳi tã l̄el̄é Yésũ Kr̄istõ 'á kô r̄i 'bá ȳi bê. Tã tândí â'dô ìcã'á f̄i trá r̄u âmúl̄i tã ònj̄i bê yã? Ngá

ĩĩ â'dô ícá'á fí trá rû âmúlí íniríkúwá bê yã? 'Dĩí ícá rû 'élé kó kô.

15 Â'dô ícá'á fí trá Yésū Krístō drí drĩ 'bālé Sātánā bê límvo ãlô 'á yã? Ītí rî, gô'dá krístō 'bá â'dô ícá'á fí trá tã 'élé kpākā ãlô òjílā kũmũ Sātánā kâ 'á rî bê yã?

16 Ānî gólĩyĩ â'dó 'bá nõ 'bá yĩ rĩ'á òzõ jó ąngí Ôvârí drí rĩzõ 'á lâ rî kâtí, â'dô ícá'á fí trá kĩ, ānî kpá ôvârí ānî ą'bíyá yí kâ â'dó 'bá Ôvârí pătĩĩ ró kô rî íratã'á yã? Ôvârí âtã tã trá kĩ, "Má â'dô rĩ'á òjílā ámákâ bê, má â'dô rĩ'á lậmúlí gólĩyĩ lặfále sĩ. Má â'dô 'bã'á Ôvârí gólĩyĩkâ ró. Gô'dá gólĩyĩ drí â'dózó òjílā ámákâ ró."

17 Gô'dá gólâ drí kpá drí-mbílí söző òjílâ íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ lặfĩ kĩ,
 "Ītí rî, nĩ âyê òjílâ 'dĩ 'bá yĩ, nĩ câ ānî lặfâ ngĩĩ gólĩyĩ rú sĩ.
 Nĩ dõ ngá gólĩyĩ ònjĩ-ònjĩ rĩ 'bá ąnyĩ ąjílí rî 'bá yĩ kô.
 Òzõ nĩ ò'ê tã ámákâ 'dĩ 'bá yĩ trá rî, má drí ānî lặgúzó."

Īsáyã 52.11

18 Ôvârí tíbê mbârākā lâ drí 'bālé ākĩ Kúmú ámákâ ró rî 'bã tã kpá trá 'è'á 'èlâ âmâ drí kĩ,
 "Má â'dô 'bã'á ānî átá ró. Ānî drí 'bãzó âmâ mvá yĩ ró."

2 Sãmõwélẽ 7.14

Ītí rî, úlĩ 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ rî tã â'dále kĩ nĩ rî, Ôvârí 'bã âmâ trá â'dólé ngĩĩ òjílâ íyíkâ ró.

7

1 Âmâ rû-lẽ-ązĩyã yĩ, òzõ Ôvârí drí tã 'bãrẽ trá

'è'á 'èlâ ãmâ drí rí tí rî, mã âyê gō'dá tã ònjî-ònjî gólîyî rî 'bá ãmâ rú'bá tã ìsũ bê 'bãlé â'dólé ìzãlé rî 'bá yî ndrî. Ítí rî, mã rî ró gō'dá cé tã mbî rî 'èlé ì'dí, ãã'dâ ró bê kî, mã ìnjî Ôvârí trá rōô.

Tã gólâ Póólō rî 'bã 'bá â'dólé ãyîkō ró rî

² Nî njî ãní pîpîsílí tã ámákâ nõ ârízó. Má âtâ kî, má 'é tã ányâ ãzâ kô ãlôwálâ ãní drí. Má 'é tã ányâ ãzâ kô tã ìsũ ãníká ìzãlé tã lèlè ãníká Yésũ Krístō 'á rî 'ásí. Má âdó òjílâ ãzâ kô âđđí gólâkâ nyãzó ãlôwálâ.

³ Má rî tã 'dî 'bá yî âtálé 'dî â'dó kô ãní rú. Má lè tã nõ â'dalé ãní drí, òzō mã drí âtálé trá ãní drí rî kâtí kî, mã lè ãní trá rōô, mã lè tíkó zãã rílí ãní bê vō ãlō 'á òzō mã òdrâ ngátá mã lédrê-lédrê ró yã rî.

⁴ Má nî trá dódó kî, nî â'dô rî'á zãã tã Ôvârí kâ rî 'èlé ì'dí. Tã rî 'dî tãsî rî, ì'dí mã drí rízó ãmâ ârúlí ãní tãsî. Ítí rî, ârímâ ãníká sō mbârâkâ trá mã rú. Gbō lé lãṅō ò'è mã rōô rî, mã ámákâ zãã ãyîkō ró.

⁵ Tã 'dî bê trá ìtí rî, mã câ bê 'bãđrî Mèkèdóniyã kâ 'álâ rî, mã ícá kô lôvólé ãlólâ. Lãṅō 'è mã trá rōô vō 'ásí ndrî. Gō'dá mã rî rílí cú tã ìsũ-ìsũ bê.

⁶ Gō'dá Ôvârí rî 'bá nî mbârâkâ sōlé òjílâ gólîyî ìzã drí rî'á gólîyî 'èlé rî 'bá yî rú sî rî, sō mbârâkâ nî mã rú Títō rî âcâ-âcâ tólâ sî rî sî ânílí ámâ pãlé.

⁷ Ítí rî, âcâ-âcâ Títō kâ rî 'bã mã â'dólé ãyîkō ró, tã gólâ drí âtálé mã drí tã tãndí gólîyî ãní drí rî'á 'èlâ tólâ nã tãsî rî tãsî. Gólâ âtâ tã kî, ãní ãã'dô ãyîkō ró 'è'á ãmâ ndrêlé kpá ó'dí. Gólâ kî, ãní ãã'dô rî'á tã ìsũ ró tã ányâ gólîyî ãní drí 'èlé

sísí rî 'bá yî tāsī. Gō'dá gólâ drí tã gólâ ânî drí â'dózo njãâ 'è'á tã tãndí âtalé ámâ tāsī òjilã rî 'bá tã ònjí âtalé má rú rî yî drí rî tã lâ âtázó má drí. 'Dĩ rî 'bã gō'dá má trá â'dolé äyĩkō ró gãrã lævũlí sísí rî drĩ sī.

⁸ Wárãgã gólâ má drí ìgĩlí sísí ânî drí rî 'bã ânî â'dolé tã ìsũ ró, má â'dô kpá trá tã ìsũ bê ânî tāsī. Gō'dá ngbãangbânō rî, má â'dó kô tã ìsũ ró.

⁹ Má äyĩkō bê. Má â'dó kô äyĩkō ró 'dĩ tã gólâ ânî drí â'dózo ìzã ró 'dĩ tāsī. Gō'dá má trá äyĩkō ró, tãlã nĩ âyê tã ányâ ânî drí rĩ'á 'èlã rî 'bá yî trá, gōzó ágólé tã mbî Ôvârí kã rî 'èlé ì'dí. Ôvârí pâ ânî trá ânî drĩ âdĩlí tã ányâ âníkã 'ásí 'dèlé yí vó tã ìsũ âníkã 'dĩ sī. Ìtí rî, má 'é tã ònjí kô, wárãgã 'dí ìgĩzó ânî drí 'dĩ.

¹⁰ Nĩ ndrê tã ìsũ gólâ Ôvârí drí 'bãlé 'dĩ, ã'dô ró bê yí drí ânî pãzo tã ònjí âníkã 'ásí, gō'dá tã ìsũ gólâ rî 'bá òjilã 'èlé rî òzō gólĩyî ããdí drĩ tã ònjí ìyíkã 'ásí kô rî, ãdũkũ lâ â'dô ìyíkã 'bã'á òdrã ì'dí gólĩyî drí, ùsú ìyî lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî kô.

¹¹ Nĩ ndrê tã tãndí gólâ Ôvârí drí 'èlé ânî drí tã ìsũ ânî 'è 'bá 'dĩ 'á trá. Tã ìsũ 'dí 'bã ânî rĩrĩ âníkã jãlé pãtĩ-pãtĩ ró. Nĩ lã tã tãndí 'èlé ì'dí, ã'dô ró bê ânî 'bãzó â'dolé mbî Ôvârí rî ìfifí drĩ 'á. Nĩ 'bã ânî nyãányã trá â'dolé äwã ró ânî ìfifí bê tã ányâ gólâ òjilã ânî læfálé 'ásí rî drí 'èlé sísí, ânî drí äyéle 'wãã kô rî tāsī. Ìtí rî, nĩ ìtõ trá ùrĩlí ámâ tāsī. Gō'dá nĩ lã kpá zãã rõõ ámâ ndrêlé ó'dí, tãlã má èèdê ró ãmã læfálé bê âní bê. Ânî njãã tã tãndí âtalé ámâ tāsí gō'dá kpá læjõ fèlé òjilã gólâ tã ònjí 'è 'bá trá rî drí. Ânî nyãányã, nĩ â'dã trá má drí kĩ, nĩ 'é tã ònjí kô tã 'dĩ tāsī.

12 Kàyî gólâ má drí úlí tâ âmbâ-âmbâ bê rî ìgĩzó ãní drí rî 'á rî, má ìgĩí kô cé òjílã ãlô gólâ tâ ònjí 'è 'bá 'dĩ drí ngátá cé òjílã drílâ tâ ònjí 'dĩ 'èzó rú lâ rî drí. Âmbá lâ, má ìgĩ tâ â'dálé ãní drí ndrĩ kĩ, Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á rî, nĩ lě má trá tâ pătĩ ró yã.

13 'Dĩ ngá gólâ mbârákã sô 'bá âmâ rú rî ì'dĩ.

Kpá ìtí, úlí Títō kâ âtalé ãní tāsĩ rî sôó cé mbârákã ì'dĩ má rú kô, gō'dá 'bã má kpá âcalé ãyĩkô ró rōô. Gō'dá tâ 'è'è tãndĩ ãníkã 'bãlé bê Títō rî gógó â'dólé ãyĩkô ró rî, ngbãangbãno gólâ gō'dá trá pĩpĩsĩlĩ ã'dĩ bê ãní tāsĩ.

14 Nĩ ndrê trá, drê sísĩ, gólâ drí nĩzó drê tólâ kô rî, má lóngô ãní tâ trá gólâ drí. Má kĩ, ãní drê zãã rĩ'á tâ Ôvârí kâ rî 'bá yĩ 'è'á ì'dĩ. Gō'dá ìtí rî, tâ 'è'è tãndĩ ãníkã rî 'bá yĩ rî trá tâ â'dálé gólâ drí kĩ, tâ tãndĩ má drí âtalé ãní tāsĩ 'dĩ rĩ'á tâ pătĩ-pătĩ 'ĩ. Nĩ 'bãá má kô â'dólé ãnyĩ ró.

15 Títō drê zãã rĩ'á ãní tâ ìsũ'á rōô tâ gólâ ãní drí gólâ rî lãgúzó rî tāsĩ. Nĩ rô gólâ trá. Gō'dá kàyî rî nã sĩ rî, ãní trá njãã tâ gólâ drí 'bãlé ãní drí rî 'bá yĩ 'èlé. Gō'dá tâ rî 'dĩ tāsĩ rî, lówó gólákã ãní tāsĩ rî âcã gō'dá trá rōô lãvũlĩ sísĩ rî drĩ sĩ.

16 Mã gō'dá trá ngbãangbãno ãyĩkô ró tâ ãníkã tāsĩ. Ìtí rî, má nĩ trá tâ pătĩ-pătĩ ró kĩ, nĩ â'dô tâ 'dĩ 'bá yĩ 'è'á mbĩ zãã.

8

Tã ngá fěfě kã krístō 'bá ãzí drí rí

1 Gō'dá ngbãangbãno rî, âmã âdrúpĩ yĩ âmã ìzó yĩ bê, mã lě trá pĩpĩsĩlĩ tãndĩ gólâ Ôvârí drí

fêlé òjílã ìyíkâ 'bãdrĩ gólâ Mëkêdóniyã kâ 'álâ rí 'bá yí drí rí tã lâ nĩlĩ.

² Lãnō 'dê trá gólĩyĩ drĩ tã ùjũ-ùjũ ró, gō'dá kpá gólĩyĩ trá ngá ãkó lé 'bá ró. Gō'dá gbō lé â'dô bê trá ìtí rí, gólĩyĩ fê ngá fêfê ìyíkâ trá rōo p̄p̄ĩs̄ĩlĩ ãlô s̄ĩ, tãlã gólĩyĩ rĩ'á ãyĩkō ró, tãlã Ôvãrĩ fê p̄p̄ĩs̄ĩlĩ tãndĩ rí trá gólĩyĩ drí rōo.

³ Má âtã tã ãnĩ drí, gólĩyĩ fê ngá gólĩyĩ drí ãcá'á fêlã rí trá ndrĩ. Gō'dá gólĩyĩ fê kpá trá gãrã 'dĩ drĩ s̄ĩ. Ìtí rí, gólĩyĩ fê ngá fêfê ìyíkâ 'dĩ 'bá yí trá drĩ-báláyĩ ró, òjílã ãzã âtã nĩ gólĩyĩ drí fêzó lâ ìtí kô.

⁴ Ìtí rí gō'dá, gólĩyĩ lô'bã rú'bã trá ãmã rú, mã ãâyê ró ìyĩ bê ngá fêfê fêlé ìtí, â'dô ró bê jólé òjílã gólĩyĩ ngá ãkó lé 'bá ró Yūdáyã 'álã nã 'bá yí pãzó ì'dĩ s̄ĩ lâ.

⁵ Gō'dá ìtí rí, gólĩyĩ fê trá gãrã gólã ãmã drí lĩfĩ 'bãzó drĩ lâ 'ê'á fêlã rí drĩ s̄ĩ. S̄ĩs̄ĩ rí, gólĩyĩ fê ìyĩ nyãányã trá Kúmú ãmákã Yésũ Krístō drí 'dêlé s̄ĩs̄ĩ ìyĩ drí tã ìyíkâ rí 'êzó. Gō'dá gólĩyĩ drí gōzó kpá ìyĩ nyãányã fêlé tã ãmã drí â'dalé rí 'êlé.

⁶ Ìtí rí gō'dá ãnĩkã rí, nĩ 'ê kpá tã tãndĩ trá ìtí. Mã âtã tã trá Títō drí kĩ, gólã òngã ró bê nĩlĩ gólé ãnĩ ngálã. Gō'dá mã 'ê trá Títō rí jólé nĩ'á lósĩ gólã ngá fêfê kã krístō 'bã gólĩyĩ ngá ãkó lé 'bá ró Yūdáyã 'álã rí 'bá yí drí, gólã drí ìtólé trá ãnĩ bê nã ndêlé.

⁷ Gō'dá nĩ 'ê tã Ôvãrĩ kã trá tãndĩ ró. Nĩ lã tã trá Yésũ Krístō 'á p̄p̄ĩs̄ĩlĩ ãlô s̄ĩ. Gō'dá ãnĩ rĩ'á cú tã nĩnĩ Ôvãrĩ ngá lésĩ rí bê, gō'dá nĩ pẽ tã lâ kpá trá tãndĩ ró òjílã ãzĩ drí. Gō'dá nĩ lã ãmã trá rōo. Â'dô bê trá ìtí rí, nĩ fê ngá gãrã, â'dô ró bê krístō

'bá gólīyī Yūdáyǎ 'álâ rî 'bá yī pāzó.

⁸ Má 'bã nōô á'dó kô tâ 'bã'bã ró ânî drí ngá fēzó, gbō lé krístō 'bá yī 'bãdrī āzâ 'bá yī 'ásī rī fē ãyī bê ngá rōô ãyī āzī-āzī yī Yūdáyǎ 'álâ rî 'bá yī pāzó rî. Gō'dá ngá âníkâ fēlé rî, ã'dô ró bê, má drí nīzó lâ kī, nī lē ânî āzī-āzī yī trá pīpīsilí ãlô sī.

⁹ Nī nī pīpīsilí tãndī Kúmú ãmákâ Yésū Krístō kâ rī trá. Nī nī tâ gólâ drí 'èlé ânî pāzó rī trá. Nī nī trá kī, gólâ ngá tãndí tī bê dūû átá lâ Ôvâri bê, gō'dá gólâ drí ngá 'dī 'bá yī áyézó ndrī ânīzó drálé, ã'dô ró bê ânî pāzó, tãlâ ânî nyáanyâ nī úsû ró ngá tãndí bê dūû Ôvâri drí gá sī.

¹⁰ Gō'dá á'dô bê trá ítí rî, tâ ãsū ámákâ 'á rî, rī'á tãndí ró ânî drí tâ ngá fēfē kâ gólâ ânî drí ítólé trá ndrô āzī rī ndélé ngbãangbânō. Nī édê tâ ãsū 'dī nī, gō'dá ânî ã'dí òjílâ gólīyī ítō 'bá lâ 'èlé sí sí rī 'bá yī.

¹¹ Ítí rî, ícâ trá ânî drí tâ gólâ ânî drí ítólé trá sí sí pīpīsilí ãlô sī 'dī ndélé. Nī fē ngá gólīyī ânî bê ícâ 'bá trá ânî drí 'è'á fēlâ rî 'bá yī ngbãangbânō.

¹² Nī ndrê drē, òzō nī òfē ngá gólīyī á'dó 'bá ânî bê rī òjílâ āzī pāzó rî, Ôvâri á'dô 'bã'á ãyīkō ró ânî bê, gō'dá ãã'dô ngá fēfē âníkâ 'dī tã-drī lâ lē'á, òzō gbō lé ã'dô fínyáwá ítí rî.

¹³ Ítí rî, gō'dá nī ãsū kô kī, lânō ânî āzī-āzī yī kâ ngá ãkó kâ 'dī, má lē trá 'bãlâ ânî drī ngá fēfē gólâ ânî drí fēlé gólīyī pāzó 'dī sī. Má lē òjílâ drí rīlī ndrī ãyīkō sī ãzã ngá kâ ãkó.

¹⁴ Ngbãangbânō rî, ânî rī'á ngá bê dūû. Gō'dá ngá ânî drí á'dózó ã'dí bê lâ dūû 'dī rî, drī lâ rī 'bá lâ yīlī 'dī, nī fē, ã'dô ró bê òjílâ gólīyī ngá ãkó

lé 'bá ró rî 'bá yî pázó. Gõ'dá ãzátú tólâ, õjílâ gólîyî ngá ãkó lé 'bá ró 'dĩ 'bá yî õtírĩ 'bãâ ngá bê rî, gõ'dá gólîyî drí rû jázó kpá ãnî pälé kâyî ãnî drí 'bázó ngá ãkó rî 'á. Látĩ 'dĩ 'á rî, krístõ 'bá yî â'dô rĩ'á õzõ ngá ãlô kâtí, ãzã ngá kâ ãkó.

¹⁵ Â'dô 'bã'á nyé õzõ Ôvârí drí âtalé búkũ íyíkã 'á rî kâtí,

“Õjílâ gólâ ngá nyãnyã ê'bé 'bá dũú rî, â'dó kô rĩ'á ngá nyãnyã bê rõô,

gõ'dá õjílâ gólâ ngá ãyínyã ê'bé 'bá dã rî, â'dó kô ãzã ngá nyãnyã kâ bê nyälé.”

Âfõ-âfõ 16.18

Tã Títõ rî jözó Kōrīnītō 'álâ rî

¹⁶ Mã 'è ãwô-ĩtí ãmbá Ôvârí drí, tãlâ gólâ 'bã Títõ trá â'dolé njãã ãnî pälé, gõ'dá gólâ 'è ãnî tã kpá trá rõô, nyé õzõ ámakã rî tí.

¹⁷ Nĩ ndrê drê, mã ãjî gólâ bê nĩlí ãnî ngálâ rî, gólâ lã tã-drĩ lâ trá, pĩpĩsílí ãlô sĩ tã gólâ rî ífífí drí lãlã trá 'èlâ rî ró.

¹⁸ Gõ'dá mã jô Títõ trá ãnî ngálâ 'dũwã krístõ 'bá ãzí ámakã nólé rú lâ nĩlí trá kãñisã 'ásĩ ndrĩ tã âtĩ-âtĩ tãndí Ôvârí kâ pẽpẽ lâ sĩ nô bê.

¹⁹ Gõ'dá ãmã âdrúpĩ rî gógó 'dĩ kpá ã'dĩ õjílâ kãñisã kâ drí njílí rĩ'á lâmúlí 'dũwã ãmã bê ngá fẽfẽ gólâ 'èzõ õjílâ Yũdáyã 'álâ rî 'bá yî pälé rî trólé nĩzõ rî ã'dĩ. Lõsĩ rî 'dĩ â'dô õjílâ 'bã'á Kúmú Yésũ Krístõ rî lûyílí. Gõ'dá â'dô kpá tã â'dá'á kĩ, ãmã rĩ'á njãã krístõ 'bá ãzí pälé.

²⁰ Mã 'è tã rî 'dĩ dódó, tãlâ õjílâ õzó kô tã õnjí úsú ãmã rú ngá fẽfẽ ãmbá 'dĩ vó lâ ndrêrê 'á.

21 Gõ'dá mã rî zãâ tã mbî rî 'bá yî 'êlé ĩ'dî Ôvâri rî ĩfĩ drĩ 'á, gõ'dá kpá òjĩlã ãzí ĩfĩ drĩ 'á.

22 Âmã kpá trá âmã âdrúpĩ ãzã jõ'á 'dũwã Títõ yí bê. Mã ùjũ âmã âdrúpĩ rî gógó 'dĩ trá ândalé ândalé â'dô-â'dô gólâkã ñızó. Sísí mã ùsù trá kĩ, gólâ lē rōô ãzí-ãzí pālê. Ítí rî, ngbãângbânō rî, gólâ lē trá rōô âmã pālê, tãlã gólâ ñĩ trá kĩ, ñĩ â'dô tã mbî rî 'ẽ'á ĩ'dî.

23 Æ'dô íyíkã Títõ rî tãsí rî, gólâ âmã ãzí-ãzí 'ĩ tã gólâ âmã drĩ rĩ'á 'êlã ãñĩ pãzó nõ 'á. Æ'dô gõ'dá âmã âdrúpĩ ãzí gólĩyĩ ñĩ 'bá Títõ bê 'dĩ 'bá yî ĩ'dî rî, gólĩyĩ rĩ'á lãjójó'bá kãñısã kã 'ĩ. Gõ'dá rĩrĩ gólĩyíkã 'bã òjĩlã trá Yésũ rî rú lùylĩ.

24 Ítí rî, gõ'dá ñĩ lãgũ âmã âdrúpĩ 'dĩ 'bá yî lõvõ sĩ, tãlã gólĩyĩ òndrê ró ĩyĩ lõvõ ãñíkã krístõ 'bá ãzí drĩ rî bê. Ítí rî, gõ'dá krístõ 'bá yî drĩ ñızó lâ ndrĩ kĩ, mã rî ãñĩ tã lõngólê nõ tákõ tã mbî sĩ.

9

Tã ãzã krístõ 'bá ngá ãkó rî 'bá yî pãpã lâ yî tãsí

¹ Ícã gõ'dá kô má drĩ tã ïjızó ãñĩ tĩ tã gólâ ngá fêfê kã òjĩlã Ôvâri kã Yũdáyã 'álã rî 'bá yî pãzó rî tãsí,

² tãlã má ñĩ trá kĩ, ñĩ lē trá òjĩlã 'dĩ 'bá yî pālê. Gõ'dá Ítí rî, má lõngô ãñĩ tã trá krístõ 'bá gólĩyĩ Mèkèdóniyã 'álã rî 'bá yî drĩ kĩ, ãñĩ krístõ 'bá gólĩyĩ Gĩrĩkĩ 'álã rî 'bá yî rĩ'á njãã ngá fêfê 'dĩ jõlê ìtõlê kó ndrô ãzí. Gõ'dá krístõ 'bá yî gólĩyĩ Mèkèdóniyã 'álã rî 'bá yî ãrĩ bê kĩ, ãñĩ rĩ'á

njãã ngá fêfê 'dí jôlé rî, gô'dá gólîyî drí kpá îtôzó â'dolé njãã ngá fêlé, ã'dô ró ngá âkó lé 'bá pázó.

³ Ítí rî gô'dá, âmâ trá âmâ âdrúpî yî krístô 'bá âzí ró nô jô'á ânî ngálâ, tâlá ââ'dâ ró bê ôjílâ drí kî, ânî tâ âmâ drí rî'á lóngólâ tâ ngá fêfê kâ tâsî nô ââ'dó vō tākó 'á kô. Nî â'dô njãã ngá fêfê 'dí fêlé, nyé ôzô âmâ drí âtálé trá gólîyî drí ânî drí 'ê'á 'êlá rî kâtí.

⁴ Nî ndrê drê, ôzô krístô 'bá gólîyî Mèkêdónîyã 'álâ nã 'bá yî âlô rî, ònî kpãã má bê nî'á ânî ndrêlé rî, gô'dá ôzô nî ã'dô kô njãã ngá fêfê âníkâ fêlé rî, gô'dá 'dî rî â'dô ãnyî fê'á âmâ drí rōô, tâlá mã âtâ tâ trá gólîyî drí sîsî kî nî rî, mã nî trá nî â'dô ngá fêfê fê'á âmbá.

⁵ Tã 'dí kâ rî tí rî, gô'dá má drí îsũzó lâ kî, rî'á tãndí ró âmâ âdrúpî nô 'bá yî jôzó sîsî ânî ngálâ cú ítí drê âmâ drí cã âkó. Gô'dá gólîyî ôpâ ró ânî bê ngá fêfê âníkâ 'ê'á fêlá rî ê'bélé njãã. Gô'dá lätî ùnjî ró rû bê ânî drí ngá fêfê fêzó rōô, ôzô ânî drí tâ lâ 'bãlé trá 'ê'á fêlá rî kâtí. Ítí rî, ngá fêfê âníkâ 'ê'á fêlá krístô 'bá gólîyî Yüdayã 'álâ rî 'bá yî drí rî â'dô 'bã'á njãã âmâ drí trólé kpãã âmá bê, ôzô mã ôcâ trá ânî ngáá tólâ rî. Ítí rî, 'dî ã'dô â'dá'á lâ ôjílâ âzí drí kî, nî rî ngá fêfê fêlé, tâlá nî lê kó trá fêlá rî drí. Â'dó kô tâ gólâ âmâ drí ânî îcízó îcî 'êlá rî î'dí.

⁶ Tã nô ôrî ânî drî. Ôzô ôjílâ ô'wã ngá ngbãã fínyáwá ítí rî, gólâ â'dô ngá îyínyâ ê'bé'á kpá ngbãã fínyáwá ítí. Gô'dá ôzô ôjílâ ô'wã ngá âmbá ítí rî, gólâ â'dô ngá îyínyâ ê'bé'á kpá âmbá ítí.

⁷ Ôjílâ âlô ânî lâfálé sî ôfê ngá íyíkâ, nyé ôzô

gólâ rî p̄p̄îs̄îl̄î dr̄î l̄élé rî kâtí. Gólâ òf̄ē kô tâ ìs̄ũ r̄î r̄î s̄î. Gõ'dá gólâ òf̄ē kpá kô, gbõ t̄âlâ ìcá kô gólâ dr̄î f̄ézó lâ kô rî dr̄î. Gõ'dá gólâ òf̄ē l̄óvó s̄î dr̄î-b̄áláȳî ró gõ'dá kpá ãȳĩkô s̄î, t̄âlâ Ôv̄arí l̄ē òj̄ílâ gólâ ngá f̄ē 'bá dr̄î-b̄áláȳî ró ãȳĩkô s̄î r̄î ì'dî.

⁸ Gõ'dá òzō n̄î ò'è tâ 'd̄î trá ìtí r̄î, n̄î n̄î t̄ândí ró k̄î, Ôv̄arí cú mb̄ârākā b̄ē ngá f̄élé ãn̄î dr̄î ḡãr̄ã ngá gólâ ãn̄î dr̄î l̄élé r̄î dr̄î s̄î, t̄âlâ n̄î â'dô ró b̄ē ngá b̄ē d̄ũũ gõ'dá n̄î p̄á ró òj̄ílâ gól̄iȳî ngá ãkó lé 'bá ró 'd̄î 'bá ȳî b̄ē.

⁹ R̄í'á nyé òzō Ôv̄arí dr̄î âtálé trá búkũ íȳìkâ 'á r̄î kâtí,

“Òj̄ílâ Ôv̄arí kâ r̄î ngá f̄ēf̄ē f̄élé dr̄î-b̄áláȳî ró ngá ãkó lé 'bá ȳî dr̄î,
t̄â t̄ândí gólâkâ 'd̄î tâ lâ ìcá v̄ìl̄î dr̄î 'ás̄î kô z̄ãã gb̄ádú ãd̄ũkũ ãkó.”

Lôngó 112.9

¹⁰ Gõ'dá Ôv̄arí r̄î n̄î r̄í'á ór̄î âf̄élé òj̄ílâ dr̄î r̄í'á ì'd̄ílâ. Gólâ r̄î kpá n̄î r̄í'á ngá nȳãnȳã âf̄élé òj̄ílâ dr̄î nȳálé. Ìtí r̄î, gólâ â'dô kpá ngá ãn̄î dr̄î l̄élé r̄î âf̄é'á n̄î ãn̄î dr̄î, n̄î ã'dô ró b̄ē ngá f̄élé ãz̄í-ãz̄í ȳî p̄ázó.

¹¹ N̄î ndrê dr̄ē, gõ'dá Ôv̄arí â'dô ngá t̄ândí âf̄é'á ãn̄î dr̄î d̄ũũ t̄âlâ ngá ãn̄î dr̄î f̄élé òj̄ílâ ãz̄í p̄ázó 'd̄î t̄ãs̄î. T̄âlâ òzō m̄ã òt̄ír̄î ngá f̄ēf̄ē ãn̄íkâ 'd̄î 'bá ȳî f̄ēē ãn̄î âdr̄úp̄j̄ ȳî ngá ãkó lé 'bá ró 'd̄î 'bá ȳî dr̄î r̄î, gól̄iȳî â'dô ãwô-ìtí 'è'á Ôv̄arí dr̄î r̄õ ngá 'd̄î 'bá ȳî t̄ãs̄î.

¹² Ìtí r̄î, t̄â t̄ândí gólâ ãn̄î dr̄î 'élé ãn̄î ãz̄í-ãz̄í ȳî dr̄î 'd̄î ã'dô gól̄iȳî 'bã'á ngá gól̄iȳî dr̄î ã'dólé ìz̄ã lâ b̄ē r̄î 'bá ȳî ùs̄úl̄î. 'D̄î ã'dô gõ'dá kpá òj̄ílâ ãz̄ã

'bá yí 'bá'á ãwô-ítí 'élé Ôvârí drí rōô ngá ãní drí fêlé 'dĩ 'bá yí tāsĩ.

¹³ Nĩ ndrê trá, ngá fêfê tândí ãní drí fêlé 'dĩ â'dô â'dálâ kĩ, nĩ lě tã trá Ôvârí 'á pĩpĩsílí ãlô sĩ. Gõ'dá òzô òjílã òndrê ãní trá tã rĩ 'dĩ 'è'á ítí rĩ, gólíyí â'dô Ôvârí rĩ lúyí'á rōô tã rōrō ãníkâ 'dĩ tāsĩ, gõ'dá kpá ngá fêfê ãníkâ drĩ-báláyí ró òjílã gólíyí ngá ãkó lé 'bá ró rĩ yí pãzó 'dĩ tāsĩ.

¹⁴ Krístô 'bá rĩ gógó Yūdáyã 'álâ rĩ 'bá yí rĩ'á rãtãã 'è'á ãní tāsĩ rōô lówó sĩ, tãlã Ôvârí â'dã pĩpĩsílí tãndĩ iyíkâ rĩ trá gólíyí drí ãní tāsĩ.

¹⁵ Nĩ 'dê mã 'è ãwô-ítí Ôvârí drí ãmbã, tãlã ngá fêfê ángí gólã drí fêlé ãmã drí ãmbã lâ drí lãvũlĩ trá gãrã ãmã tĩ drí â'dízó tã lâ 'á nõ tāsĩ, ngá fêfê rĩ 'dĩ rĩ'á Yésũ ï'dĩ.

10

Tã Póólô drí úlĩ átálé yí rú rĩ tã-drĩ lâ lôgõzó rĩ

¹ Mã Póólô ámã nyãányã, mã lě ãní drí úlĩ ámákã mã drí átálé ãní drí mánísĩ rú lôgõ sĩ vũdrĩ pĩpĩsílí ã'dĩ sĩ òzô Yésũ Krístô kãtí nõ árílĩ. Áâtã trá kĩ, kãyí mã drí 'bãzó ãní bê nã, mã lôgõ mã trá â'dólé gbõ ngá fínyáwã ró ãní ándrá. Gõ'dá òzô mã òtírĩ 'bãã ãní lãfálé yũ rĩ, mã drí gõzó rĩ'á úlĩ ãmbã-ãmbã átálé ãní drí.

² Òzô gõ'dã mã òcã trá ãní ngálã rĩ, mã â'dô úlĩ ãmbã-ãmbã átã'á ï'dĩ òjílã gólíyí tã átã 'bã kĩ, mã áãtã úlĩ ãmbã-ãmbã ïyí lĩfĩ drĩ 'á kô 'dĩ 'bã yí drí. Gõ'dã mã lěé kô úlĩ ãmbã-ãmbã átálé ãní nyãányã drí.

³ Nĩ ndrê trá, gbõ lé mã ã'dô òjílã mvá 'í rí, mã rí kô ãjú 'bũlí ãmã ãjú-'bá-ãzí yí bê tâ ìsũ ãngó nõ kã rí sĩ.

⁴ Nĩ ndrê trá, gõ'dá drí-fê ãmã drí rĩzó ãjú 'bũlí 'í'dí sĩ lâ rí â'dó kô òzõ drí-fê òjílã mvá kã rí 'bá yí kãtí. Gõ'dá ãmã rí'á cú drí-fê Ôvãrí kã mbãrãkã bê gãrã ãmã drí rĩzó ãmã ãjú-'bá-ãzí Sãtãnã rí 'bũlí 'í'dí sĩ lâ rí bê. Drí-fê gólã Ôvãrí drí ãfêlé 'dĩ cú rí'á fãfã bê võ Sãtãnã kã rĩzó rĩlí 'á lâ kúmú ró ãmã drĩlí rí ìzãzó.

⁵ Gõ'dá gólĩyí â'dô tâ ìsũ gólã lómbé-lómbéwã kã Sãtãnã drí rí'á 'ëlã ãmã drí, ãmã 'bã 'bã Ôvãrí rí ñlĩ kô rí ìzã'á drí-fê 'dĩ sĩ. Gõ'dá mã rí rú fũlí tâ ãrĩ ãkõ ãmãkã Ôvãrí drí rí bê drí-fê 'dĩ sĩ, gõ'dá tâ ìsũ ãmãkã 'bãlé tâ Yésũ Krístõ kã ãrĩlí 'í'dí.

⁶ Ítí rí, gõ'dá ñí fê ãñí trá ndrĩ tâ Ôvãrí kã ññĩlí dódó rí. Gõ'dá ãmã rí'á ñjãã lãñõ fêlé òjílã gólĩyí Ôvãrí rí ññĩ 'bã dódó kô rí 'bã yí drí.

⁷ ãmã ãzí-ãzí yí, tâ ìsũ-ìsũ ãñíkã rí â'dó kô mbĩ. Òzõ òjílã ãzã 'bã yí òrĩ ìyí tâ ìsũlí kĩ, yí ãã'dô òjílã Yésũ Krístõ kã 'í'dí rí, gõ'dá ñí ìsũ kpá kĩ, ãmã kpá òjílã Yésũ Krístõ kã 'í'dí òzõ gólĩyí tí. Gõ'dá ãmã kpá cú drí-ãcê bê tâ ãtãzó ãñí drí ìtí.

⁸ Tã ìsũ-ìsũ ãñíkã 'á rí, mã rí rí'á ãmã lómbéle drí-ãcê gólã Kúmú ãmãkã Yésũ Krístõ drí ãfêlé ãmã drí nõ tãsí yã? Drí-ãcê rí 'dĩ rí'á tâ lêlé ãñíkã 'bãzó â'dólé gágá 'í'dí sĩ lâ, â'dó kô ãñí ìzãzó.

⁹ Gõ'dá mã lée kô wãrãgã ãmãkã ãgĩlí ãñí drí nõ drí ãñí 'bãlé â'dólé ùrĩ ró.

¹⁰ Nĩ ndrê trá, ããtã trá kĩ, mã Póólõ, úlí ãmãkã ãgĩlí wãrãgã ãmãkã 'á rí, tâ lâ ãyíkã ãmbã-ãmbã ró, gõ'dá mã rí gógó drí 'bãzó ãñí bê tólã rí, mã

ãâ'dô íyíkâ mbârâkâ ãkó. Gõ'dá úlì ãmákâ âtálé
ãmâ lâfálé 'á rî ãâ'dô íyíkâ úlì tãkó rî 'bá yî ì'dî.

¹¹ Nî ndrê drê, òjílâ ùnì tã nô dódó, tã gólâ má
drí ìgílì wárãgã 'á rî, ícá kô â'dólé ngî, tã gólâ
má drí 'è'á âtálâ ãnî drí, má drí 'bãrê cú tólâ rî
'á rî drî sî. Má ìgî wárãgã ãnî drí ngbãangbânô
rî, tãlâ má â'dó kô ãnî bê tólâ rî drí. Gõ'dá má
òtírî cãâ ãnî ngáá tólâ rî, má â'dô úlì âtá'á ãnî drí
kpá ìtí drí-âcê gólâ Ôvârí ngá lésî má drí wárãgã
ìgîzò ì'dî sî lâ 'dî sî.

¹² Ìtí rî, gõ'dá má ìsũu tã kô ámâ nyãányã 'bãzó
â'dólé sîsî òjílâ ãzî drí. Gõ'dá gólìyî kî ìyíkâ rî,
ìyî tã òlâvũ nî gãrã òjílâ ãzî drî sî. Gõ'dá gólìyî rî
ìyíkâ ìyî ì'bílì nô gbô ãkpãkã'dã ìyî vó 'ásî, ngátá
ã'dî lãvũ nî yã rî nîzò bê. Tã rî gógó ìtí 'dî, rî
â'dálâ kî, gólìyî nî tã kô, tãlâ gólìyî ìsũ ìyíkâ bê
rî, gólìyî kî ìyî ãâ'dô ìyî nyãányã kã ì'dî.

¹³ Ìtí rî, gõ'dá ámákâ rî, má rî ámákâ ámâ
lômbélé nô tã mbî drî. Má rî ámâ lômbélé cé
lôsî gólâ Ôvârí drí âfêlé má drí 'èlé ãnî lâfálé rî
drî.

¹⁴ Má rî ámâ lômbélé rôo yã? Nî nî trá tãndí
ró kî, má ì'dî òjílâ drî-káká gólâ pávó tî ãcê nô
trô 'bá nîzò cãlé tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kã nô bê
ãnî drí tólâ rî.

¹⁵ Ìtí rî, gõ'dá má rî kô ámâ ârúlì lôsî ãzî-ãzî
drí 'èlé nî rî drî. Vô lâ 'á rî, gõ'dá má lè tã lèlè
ãníkâ Ôvârí 'á rî drí mbãlé â'dólé gãrã, tãlâ lôsî
ámákâ 'èlé ãnî lâfálé rî òmbâ ró bê, nyé òzò tã
Ôvârí drí 'bãlé trá má drí 'èlé rî kâtí.

¹⁶ Gõ'dá má nî ró bê nî'á úlì Ôvârí kã nô 'bá
yî pè bê sîsî 'álâ vô ãzã 'bá yî 'ásî. Má lè nîlì vô

ó'dí 'ásī nǐ'á tã âti-âti tãndí Ôvârí kâ nõ âtá bê,
tãlã má òzò kô rĩ lómbé-lómbéwá 'èlé lôsī áamá
âzì-âzì yì drí 'èlé nǐ rí yì drĩ kǐ'á nǐ rí, 'dĩ 'bá yì
ãã'dô lôsī má drí 'èlé nǐ rí yì ì'dí.

17 Gõ'dá áátâ trá tã ìgĩ Ôvârí kâ 'á kǐ nǐ rí,
“Ôzò òjílã âzâ òlě trá íyì ârúlí rí,
gólá ãârû yì cé tã Ôvârí drí 'èlé rí tãsĩ.”

Yērēmíyã 9.24

18 Gõ'dá òjílã gólá rĩ 'bá íyì tã lóngólé rí, Ôvârí
lěé kô. Gõ'dá Ôvârí rí íyíkâ cé òjílã yì drí ndrèlé
tãndí rí 'bá yì lèlé ì'dí.

11

*Tã Póôlô drí tã âtázó tã ìmbá 'bá ònjô kâ ró rí
'bá yì rú rí*

1 Ámâ âdrúpĩ yì áamá ìzó yì bê, má nǐ trá kǐ,
â'dó kô rĩ'á tã ìfĩ lómbâ kâ ró má drí rízó áamá
lómbélé.

2 Má rĩ'á tã ìsũ-ìsũ bê nyé tã lèlě âníkâ Yésũ
Krístô 'á rí tãsĩ, nyé òzò Ôvârí drí 'bãrě tã ìsũ-
ìsũ bê òjílã íyíkâ tãsĩ rí kâtí. Ânì gõ'dá trá nyé
òzò òkó mvá gólã ndrèlé trá 'è'á gílã òkó ró Yésũ
Krístô drí rí kâtí, tíbê tã lě 'bá trá kǐ, Yésũ Krístô
drí â'dózó cé nǐ íyì ágó ró rí kâtí. Ítí rí, gõ'dá má
lěé kô ânì drí tã ònjí 'èlé gólá rú.

3 Gõ'dá má rĩ'á ùrĩ ró, tãlã òjílã âzâ 'bá yì lě
trá ânì âdolé tã lèlě Yésũ Krístô 'á pĩpĩsílí ãlô sĩ
rí âyéle, nyé òzò ìnĩ drí Áwã rí âdórě rí tí.

4 Má nǐ trá, nǐ rí rĩ'á tã ìmbâ òjílã tĩ sĩ ndrĩ Yésũ
Krístô rí tãsĩ rí ârílí, òzò kpálé tã ìmbâ rí 'dĩ ã'dô
ngĩ ãmákâ rí rú sĩ rí. Má nǐ trá, nǐ rí rĩ'á líndrí

gólâ â'dó 'bá ngĩ rĩ 'bá yĩ lậgúlĩ Líndrĩ Ôvârí kâ má drĩ tã lâ pėlé trá ãnĩ drĩ rĩ drĩ sĩ. Gõ'dá nĩ rĩ kpá rĩ'á tã lėlé tã âtĩ-âtĩ ngĩ ãzâ 'bá yĩ 'á tã âtĩ-âtĩ tãndĩ gólâ má drĩ pėlé trá ãnĩ drĩ rĩ drĩ sĩ.

⁵ Ǻ'dô tã ãmbá 'bá gólĩyĩ ngĩ ãnĩ drĩ rĩ'á tã gólĩyĩkâ árílĩ 'dĩ 'bá yĩ tãsĩ rĩ ã'dĩ rĩ, òjĩlã gólĩyĩ ókĩzõ nĩ rĩ, ãã'dô ãyĩ lãjõ'bá ángĩ ró 'dĩ 'bá yĩ drĩ, má ãsũú kô kĩ, ãmbã gólĩyĩkâ lậvũ mã drĩ sĩ.

⁶ Gbõ lé má ããtã tã dódó kô rĩ, má â'dã tã trá ãnĩ drĩ ngbálĩ-ngbálĩ kĩ, má rĩ tã Ôvârí kâ pėlé ãnĩ drĩ nõ tã nĩnĩ Ôvârí ngá lésĩ rĩ sĩ.

⁷ Gõ'dá kậyĩ gólâ má drĩ rĩzõ tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvârí kâ nõ pėlé ãnĩ drĩ rĩ, má ãjĩ ãnĩ kô áđĩ áfėlé má drĩ. Gõ'dá má lógõ mã trá â'dólé ngá fĩnyáwá ró, gõ'dá nĩ â'dô ró bẽ gặặ. Tã gólâ má drĩ 'ėlé 'dĩ tã ònjĩ 'ĩ yã?

⁸ Ỉtĩ rĩ, gõ'dá krĩstõ 'bá võ ãzâ 'bá yĩ 'ásĩ rĩ 'bá yĩ áfẽ áđĩ bẽ má drĩ rĩ, má trõ áđĩ 'dĩ trá ãnĩ pãzõ ã'dĩ sĩ lâ.

⁹ Kậyĩ má drĩ 'bãzõ ãnĩ bẽ tólã rĩ, gbõ lé má ã'dô bẽ ngá ãkó rĩ, má ãkpókpolõõ ãnĩ kô ngá má drĩ â'dózó ãzã lâ bẽ 'dĩ tãsĩ áfėlé má drĩ, tãlã krĩstõ 'bá gólĩyĩ ácã 'bá Mẻkẻdỏnĩyã lésĩ rĩ 'bá yĩ áfẽ ngá ãzã lâ drĩ ámã 'ėlé rĩ nĩ mã drĩ. Nĩ ndrẻ trá, sịsị rĩ mã 'bãá lậjõ ámãkã kô ãnĩ drĩ. Gõ'dá ãzátũ rĩ, mã ícã kpá kô 'bãlã ãnĩ drĩ.

¹⁰ Tã pặtĩ ró, mã âtã tã ãnĩ drĩ Yẻsũ Krĩstõ rĩ rũ sĩ, mã ícã kô tã 'dĩ âtã-âtã lâ áyẻlé 'bặdrĩ ãnĩkã Gặrặkặ kã nõ 'ásĩ nẻngã. Mã ã'dô ámãkã kó zã rĩ'á ámã lỏmbẻlé tã gólâ má drĩ áđĩ trỏzõ ãnĩ drặgã sĩ kô 'dĩ 'á.

11 Ítí rî, tã gólâ má drí âđđi trōzó ãnî dríğá sî kô 'dĩ ífí lâ â'dô 'î yã? Á'dó kô kî, má lēē ãnî kô rî. Ôvârí n̄ trá kî, má lē ãnî trá rōô.

12 Ítí gō'dá má â'dô zãã rî'á tã gólâ má drí rî'á 'êlâ ngbãngbânō âđđi trōzó ãnî dríğá sî kô rî 'êlé ĩ'dĩ, tãlâ òjílã gólĩyĩ ònjõ kã 'dĩ 'bá yĩ òzó kô rĩ ĩyĩ lômbélé kí'á n̄ rî, yĩ òrî lôsĩ 'êlé Ôvârí drí, kpá té òzõ ãmâ drí rĩrĩ 'êlâ rî kâtí.

13 Nĩ ndrê trá, òjílã 'dĩ 'bá yĩ â'dó kô ĩyĩ pãtĩ-pãtĩ lãjõ'bá Yésũ Krístõ kã ĩ'dĩ. Gólĩyĩ lãjõ'bá rĩ 'bá òjílã âdólé ònjõ sî rî 'bá yĩ ĩ'dĩ. Gólĩyĩ òjã ĩyĩ â'dólé nyé òzõ lãjõ'bá Yésũ Krístõ kã rî yĩ kâtí.

14 Ítí rî, nĩ 'bã tã 'dĩ òlĩjã ãnî drĩ kô. Kpá ĩtí, Sātánã â'dô kpá íyĩ òjã'á, òjílã òndrê ró yĩ bê òzõ mālãyíkã Ôvârí ngá lésĩ rî kâtí.

15 Ítí rî, gō'dá â'dó kpá kô âmbâ-âmbâ ró lãjõ'bá Sātánã kã drí ĩyĩ òjázó kpá â'dólé nyé òzõ lãjõ'bá Yésũ Krístõ kã rĩ 'bá tã âtĩ-âtĩ tãndĩ gólâkã pélé rî kâtí. Gō'dá òtĩrĩ cãã kãyĩ ãđũkũ sî rî, Ôvârí â'dô tã-vó gólĩyíkã kí'á kpá té tã 'ê'ê gólĩyíkã gólĩyĩ drí 'êlé rî vó ró.

Tã lãngõ Póólõ drí n̄lĩ lãjõ'bá Yésũ kã ró rî tãsĩ rĩ

16 Má ândã drē tã nô kpá ó'dí ãnî drí. Tã ĩsũ-ĩsũ ãnikã 'á rî, má rí tã âtálé tã n̄n̄ĩ sî kô. Gō'dá gbõ lé ĩtí rî, gō'dá n̄ ârĩ tã ámakã gólâ má drí ámâ lômbézó tã lâ sî nõ.

17 Tã gólâ má drí 'ê'á âtálã ãnî drí rî, má rí âtálã 'dĩ tã n̄ ãkõ ámakã 'dĩ sî, â'dó kô tã âtálé òzõ Yésũ Krístõ kâtí rî ĩ'dĩ.

18 Òjílã düû rî ÿyî trá rĩ'á ÿyî lômbélé ãngó nõ 'á, ìtí rî, gõ'dá má â'dô kpá áamá lômbé'á ãní drí.

19 Nĩ â'dô ãníká bê tâ nĩ 'bá ró rî, 'dõvó nĩ â'dô kpá òjílã gólíyî tâ nĩnĩ ãkó rî yí lậgúlí.

20 Má âtâ ãní drí tâ pậtị-pậtị ró, nĩ âyê òjílã 'dĩ 'bá yí trá ãní 'bále rặgữ ÿyíkâ ró. Gólíyî drí rĩzó ãní ádólé áđđĩ ãníká nyázó, ãní lô'dalé ãní ndrêzó ngá fínyáwá ró, gõ'dá kpá rĩzó tâ ãnyĩ kâ 'êlé ãní drí.

21 Nĩ ndrê drê, má ícá kô tâ ònjí ìtí 'dĩ 'êlé ãní drí. Gõ'dá tãlã ã'dô 'í ãní drí rĩzó tâ òjílã 'dĩ 'bá yí kâ ârílí 'dĩ tâ ámakâ rî ârĩ-ârĩ lâ vồ 'á yã?

Gõ'dá òzõ òjílã 'dĩ 'bá yí òrĩ ÿyî lômbélé tâ ÿyíkâ tãsí rî, gõ'dá má â'dô kpá áamá lômbé'á tâ ámakâ rî tãsí. Ngbãângbânõ rî, má rî úlị átalé nõ, nyé òzõ tâ nĩ ãkó lé 'bá kátí.

22 Gólíyî kĩ, ÿyî ã'dô òrĩ Ìbũrũ kâ 'í. Mã kpá òrĩ Ìbũrũ kâ 'í. Gólíyî Æbãrãyámã rî ózõwá yí 'dĩ. Gõ'dá mã kpá Æbãrãyámã rî ózõwá 'í.

23 Gólíyî kĩ, ÿyî â'dô rû ì'bũ 'bá Yésũ Krístõ kâ 'í. Gõ'dá mã kpá rû ì'bũ 'bá Yésũ Krístõ kâ 'dĩ gólíyî lậvũlị ndrĩ. Ngbãângbânõ rî, úlị ámakâ nõ gõ'dá trá pậtị ùlị tâ nĩ ãkó lé 'bá kâ 'í. Gõ'dá lé ìtí rî, má 'ê lôsĩ trá Ôvârí drí rồ gặặ gólíyî lậvũlị. Gõ'dá óombê mã trá 'bále gặnịmặ 'á ándalé lôsĩ Ôvârí kâ nõ 'êrê lâ 'á gặặ gólíyíkâ drị sĩ. Ócã mã trá ándalé ándalé ònjí tệtê, tí ã'dô ró kó mã drí drázó vólé.

24 Gõ'dá òjílã drị-'bá Yúdặ yí kâ rî câ mã trá ònjóró'bí sĩ nyâ'dĩ-trá-drị-lâ-ngâ-mũdrị-drị-lâ-ngâ-nị-drị-lâ-sũ ándalé ándâlã nị.

25 Gõ'dá drị-'bá Rómã kâ câ mã kpá trá fê sĩ,

ândâlâ nâ. Kâÿî ãlô sî, ôjílã drí kpá áamá lûvũzó kúní mvá sî, ã'dô ró má ôdrã ró volé. Gõ'dá kōlóngbõ 'ê trá rû âkólé má bê ãmvû ândrê 'á ândâlâ nâ, gõ'dá kâÿî ãlô sî, kōlóngbõ drí 'êzó rû âkólé áamá bê ãmvû ândrê 'á rî sî rî, má âgô trá kōlóngbõ rû ãmvû drĩ, ãtú gĩrĩ ngácì gĩrĩ ãtú-pá nyâ'dî-ãlô-drĩ-lâ-ngâ-sù sî, ã'dô ró áamá nyãányã pãlé.

²⁶ Má tô âcì jējē trá vō 'ásî dũũ, âcì tōtō 'dí 'bá yî vō 'ásî rî, má 'bê drĩ trá tã ãnjî-ãnjî bê dũũ, ãmvû ândrê tĩtĩ, ngá ôpá 'bá, ôjílã áamáká Yúdã yí kâ rî yí drí 'êzó áamá fũlì, gõ'dá kpá gólĩyî â'dó 'bá kô ôjílã Yúdã yí kâ ró rî 'bá yí bê. Gõ'dá jãrĩbã 'á ngátá òmã 'á yã rî, má rî áamáká kó zãã drĩ 'bélé tã ãnjî-ãnjî bê. Gõ'dá má ôtirĩ nĩ ãmvû ândrê drĩ sî kōlóngbõ sî rî, má 'bê drĩ íyíkã kpá zãã tã ãnjî-ãnjî bê. Ítí rî, gõ'dá ôjílã gólĩyî rî 'bá ãyî tã âmãlé kĩ, ãyî ãã'dô krístô 'bá yí ã'dí rî, rî ãyî kpá rĩ'á tã ãnjî-ãnjî 'êlé má drí.

²⁷ Má rî lôsî 'êlé rōô bũũũ lãṅō drí fízó má rú. Kâÿî ãzã 'bá yî sî rî, má 'ê lôsî ngácì gĩrĩ, má kó â'dú kô. Kâÿî ãzã 'bá yî sî rî, má trá lõfó ró ãmvû lõvó bê. 'Dũ 'ê rû trá ítí ândálé dũũ. Gõ'dá kâÿî ãzã 'bá yî sî rî, má trá ngá nyãnyã ãkó nyãlé. Má rî trá ítá tãndí ãkó sōlé ã'dê drí, gõ'dá kpá jó tãndí ãkó rĩzó 'á lâ, ôzō ôcã trá ôzê ãmvû bê rî.

²⁸ Gõ'dá tã 'dí 'bá yî drĩlì sî ndrĩ rî, má nĩ lãṅjĩ-lãṅjĩ lôsî áamáká 'dí kã 'dí ndrĩ kãñsã tãsî. Má tã ãsũ ró gólĩyî tãsî kâÿî lãṅō kã 'ásî.

²⁹ Ôzō gõ'dá ôjílã ã'dô trá mbârãkã ãkó rî, gõ'dá má ícã kpá kô â'dólé mbârãkã ãkó ôzō gólĩyíkã tí yã? Gõ'dá ôzō áããdô ôjílã ãzã trá tã

ōnjí 'èlé rî, 'dîi 'bã mã â'dólé tã ìsũ ró rōô.

³⁰ Gõ'dá â'dô bê trá ìtí rî, òzõ má òlẽ trá áamá ârúlí rî, 'dövó má ârú mã ngá gólíyí rî 'bá â'dálá kî, mã rî'á mbârâkã áamá ífífí kâ rî âkó rî tāsī.

³¹ Ôvârí rî nyãányâ nî trá kî, mã rî 'dî â'dó kô ònjõ âdólé ì'dî. Gólâ Kúmú âmákâ Yésũ Krístõ rî átá 'î, úlûyî gólâ zãâ gbádú ădũkũ âkó.

³² Kâyî Ārētāsī drí 'bãzó kúmú ạngí ró kúmú ăzí drîlî ndrî, mã drí drẽ rîzõ rîlî jăřibă Dămăsékê 'álâ rî, kúmú jăřibă rî 'dî kâ 'é áamá rûlî ômbélé 'bâlé gănîmă 'á. Ītí rî, gõ'dá gólâ drí ăjũ 'bũ 'bá íyíkâ 'bãzó đîrî jăřibă rú sî, ă'dô ró bê áamá rûlî, òzõ mã ăăfõ trá rî.

³³ Gõ'dá áamá rû-lê-ăzí yî pã mã trá. Gõ'dá ùpî bê ăgă jăřibă 'đi kâ 'á, gõ'dá gólíyí drí áamá 'bãzó ívõ 'á gõzó bãfî ăcê ômbélé ívõ rî 'dî tî áamá írízó kôrô ùpî rî 'dî 'ásî. Ītí rî, gõ'dá mã drí ngá pãzó kúmú 'dî drígá sî.

12

Tã lârâkô gólâ Ôvârí drí â'dálé Póólõ drí rî

¹ Gõ'dá mã â'dô rî'á zãâ áamá lômbê-lômbê bê ătî 'álâ, gbõ lé tã mã drí rîzõ áamá lômbélé tã lâ sî 'đi rî òpá mã kô rî. Gõ'dá mã â'dô tã lârâkô Ôvârí drí â'dálé mã drí rî tã lâ átá'á ănî drí, gõ'dá kpá tã gólâ mã drí ăbîlî lîfî ngbâ ró rî bê.

²⁻³ Ndrô mùdrî-drî-lâ-ngâ-sû lậvũ 'bá nă 'bá yî vósî rî, ótrõ mã trá nîzõ ì'dí bê lâ úrú 'álâ. Gõ'dá mã nî kô ngátá ótrõ mã trá nîzõ ì'dí bê lâ úrú 'álâ kûlütütũ ró ngátá ăbî-ăbî 'î yă rî, gõ'dá tã gólâ â'dó 'bá rî, Ôvârí nî íyîngá nî.

4 Kâyî âmâ trôzó úrú 'álâ rî sî rî, má ârî tâ trá dũú tîbê má drí ícálé tâ lâ ngílí ãní drí kô rî. Ôvârí lëé kô âmâ ôjílâ mvá drí tâ ítí 'dĩ 'bá yî tâ lâ âtálé.

5 Tí má â'dô âmâ lômbé'á tâ gólîyî ítí 'dĩ 'bá yî tāsî. Gõ'dá ítí rî, má ícá kô âmâ lômbélé âkpã âmâ nyãányâ tāsî. Má â'dô âmâ lômbé'á tâ gólâ má drí â'dózó mbârâkã âkó 'á lâ rî tāsî.

6 Gõ'dá gbõ lé má òlê âmâ lômbélé tâ 'dĩ tāsî rî, gõ'dá má ícá kô âmâ lômbélé âmâ nyãányâ tāsî, tâlâ má lëé kô ôjílâ drí nî lâ kî, âmbã âmákâ rî ôlâvũ gãrã tâ gólîyî drí âmâ ndrêzó 'êrê lâ 'á ngátá âtarê lâ rî 'á 'dĩ drî sî.

7 Ítí rî, gõ'dá Ôvârí lëé kô má drí âmâ lômbélé ngá gólîyî yî Ôvârí drí â'dalé má drí 'dĩ 'bá yî tāsî. Ítí rî, gólâ âyê vōrã 'bá Sātánã ngá lésî rî trá lânõ âfélé âmâ rú'bá 'á, tâ lâ ôlâzê ró má rú, tâlâ má ôzó kô rîi âmâ lômbélé tákanyî.

8 Ítí rî, má lô'bã rú'bá trá Kúmú âmákâ Yésũ Krístõ rú ândâlâ nâ, gólâ ôtrõ ró lânõ ạngí 'dĩ bê volé má rú sî.

9 Gõ'dá gólâ 'é tâ má drí ìjílí 'dĩ kô, gólâ kî bê má drí rî, mbârâkã lôvó íyíkâ kâ 'dĩ ìicâ trá má bê âmâ pâlê kâyî lânõ 'dĩ kâ 'á. Gólâ kî, ôzõ má â'dô mbârâkã âkó rî, gõ'dá mbârâkã íyíkâ drí 'bázó má 'á gãrã. Tâlâ úlí 'dĩ tāsî rî, mâ Póólõ, mâ rî'á âyîkõ ró âmâ lômbélé ãní drí tâ gólîyî âmâ 'bã 'bá â'dólé mbârâkã âkó 'dĩ tāsî. Tâlâ tâ 'dĩ 'bá yî tāsî rî, mbârâkã Yésũ Krístõ kâ â'dô rî'á má 'á gãrã âmâ rûlî gágá.

10 Tâlâ tâ 'dĩ 'bá yî tāsî rî, mâ rî'á âyîkõ ró ôzõ lânõ ò'è mâ trá rî. Ngátá ngá gólîyî âmâ 'bã 'bá

â'dólé mbârâkã ãkó rî 'bá yî ì'dî ngátá lâ'dá 'î, ngátá rîrî âmbâ-âmbâ ãngó nõ 'á nõ ì'dî yã rî, ngátá lânḡ 'î yã rî, mâ njãâ lânḡ 'dî 'bá yî lârákô lâ yî nḡlî ndrî Yésũ Kristõ sî. Nî ndrê trá, gõ'dá õzõ lânḡ 'dî 'bá yî õ'bã mâ trá â'dólé mbârâkã ãkó rî, gõ'dá mbârâkã ãkî Yésũ kâ 'dî drí âmâ pãzó.

Tã lôvó Póólõ kã kristõ 'bá yí drí rî tã sî

¹¹ Má nî trá kî, má rî úlî âtalé õzõ tã nḡnḡ ãkó lé 'bá kâtí, gõ'dá nî 'bã mâ nî â'dólé ìtí tã nḡ ãkó lé 'bá ró 'dî. Tí rî'á tãndí ró ãnî drí âmâ lûyílî lôsî gólâ má drí 'élé âmbá ãnî lâfálé nõ tã sî. Nî ndrê trá, gbõ lé má ã'dô tã nḡ ãkó lé 'bá 'î rî, má nḡ trá, lâjõ'bá 'dî 'bá yî rî'á ngî. Gólîyî ãnî drí rî'á rú lâ ìyî lûyílî 'dî 'bá yî, âmbã gólîyíkã rî lâvũũ âmbã âmákã rî kô.

¹² Kãyî má drí 'bãzó ãnî bê tólâ rî, má 'è tã trá dũũ, ã'dô ró bê tã â'dã ró kî, pãtḡlî má lâjõ'bá Yésũ Kristõ kã ì'dî. Má rî trá rî'á lôsî lâjõ'bá kã 'élé ãnî lâfálé dódó tã nḡnḡ sî, tã lârákô gólîyî Ôvârí drí âmâ 'bãlé 'êlá 'dî 'bá yí bê.

¹³ Nî ndrê drê, tã ndrî má drí 'élé trá õjílã kãnḡsã ãzã 'bá yí kã drí rî, má rî kpá 'êlá ãnî drí. Tã gólâ má drí 'élé ãnî drí kô rî, rî'á cé má ìjî ãnî kô ãdḡ âfêlé má drí âmâ vó ndrêzó. Má 'è 'dî tã ányã 'î yã?

¹⁴ Ngbãângbãnõ rî, nõõ trá tã ândâlã nã lâ 'î má drí 'èzó nḡlî ãnî ndrêlé rî. Gõ'dá ãcî rî nõ 'á rî, má ã'dô volé gã'á kpá dó ãdḡ zḡlî ãnî tḡ sî. Má lée ngã ãnî drḡgã sî kô. Má lè ìyíkã bê-rî ãnî drí ãnî nyãnyã fêlé ì'dî Ôvârí drí. Nî ndrê trá, ã'dó kô tãndí ró 'dîyímvã drí rîzó nî rî'á átã lâ yí vó

ndrêlé ândrê lâ bê. Átá yî ândrê bê rî, rî ãyî nî rî'á mvá lâ yî vó ndrêlé. Gõ'dá ãnî trá nyé õzõ áamá mvá yí kátí.

15 Ítí rî, gõ'dá mâ rî'á ãyîkõ ró ngá áamáká fêlé ndrî ãnî pázó. Gõ'dá má â'dô kpá cú áamá nyãányã fê'á nyé ãnî pázó. Gõ'dá má lē ãnî trá rōô. Gõ'dá tâlá ã'dô 'î ãnî drí ãyîká áamá lēzó dódó kô rî yã?

16 Gbõ lé nî lē tâ-drî trá kî, má zí âđî ãnî tî sî áamá pázó kô rî, õjílã ázã 'bá yî ãnî lâfálé sî kî, má ãã'dô lîfî lōmbã 'bá 'î. Má õrî ãnî ádólé õnjõ sî.

17 Gõ'dá tâ rî 'đî â'dô íyîká 'bã'á ítí 'đî ángô tî yã? Kãyî gólã má drí lâjõ'bã 'đî 'bá yî jõzó ãnî ngáá tólã rî, má ùjũ trá ãnî ádólé lâjõ'bã 'đî 'bá yî tî sî yã?

18 Má lô'bã rú'bã trá Títõ drí nîzó ãnî pãlé krístõ 'bá ázã bê. Kãyî rî nã sî rî, Títõ âdô ãnî trá ngá trõzó ãnî drígã sî íyî ífífi drí yã? Nî nîjî kô kî'á nî rî, ãmã kpãřãtî Títõ bê rî tâ tãndí 'êlé ãnî pázó yã?

19 Nî ãsũ ãnîká bê rî, mã rî ámãká nõ cé ãmã tâ átalé ã'dî ãnî drí, tâlá nî ãsũ ró tâ bê kî, ãmã õjílã tãndí 'î yã? Á'dó kô ítí. Ámã âdrúpî yî ámã îzó yî bê, mã rî nõ cé tâ gólã Kúmú ámãká Yésũ Krístõ drí lélé ãmã drí átalé ãnî drí rî átalé ã'dî Ôvãrî rî lîfî đrî 'á. ãnî ámã rû-lē-ãziyã gólîyî ãmã drí lélé rōô rî yî ã'dî. Ítí rî, tâ ndrî gólîyî ãmã drí rî'á 'êlá 'đî 'bá yî, mã rî 'êlá 'đî, ã'dô ró bê mbãrãká sōlé ãnî rú lôsî Ôvãrî kã 'êzó.

20 Gõ'dá má rî'á ùřî ró, tâlá má õtírî cãã ãnî ngálã tólã rî, má ícã kô ãnî ùsúlî, nyé õzõ má

drí lélé rí kâtí. Gõ'dá má ícá kpá kô â'dólé òzõ
 ãní drí lélé rí kâtí. Mâ rĩ'á ùrĩ ró, tãlã má òtírĩ
 cãã ãní ngáá tólã rí, má â'dô tã ònjĩ-ònjĩ nõ 'bá
 yí ùsú'á ãní lãfálé, lãwã-lãwã, pĩpĩsílí 'bã'bã ngá
 ázĩ-ázĩ kã rú, ăwă, lãfã cãcã, lã'dá, tã ngõngõ,
 lómbé-lómbéwá gõ'dá tã bãrãbãnyã rí 'bá yí bẽ.

²¹ Mâ rĩ'á tã ìsũ ró, tãlã má òtírĩ cãã tólã rí,
 Ôvãrí â'dô ámã 'bã'á â'dólé ãnyĩ ró tã ãníkã tãsĩ,
 tãlã nĩ âdĩ drĩ kô tã ònjĩ ãníkã 'ásĩ. Má â'dô ãwó
 ngõ'á rõô òjílã gólĩyĩ dũũ rĩ 'bá zãã rĩ'á tã ònjĩ
 ãyĩkã sísĩ rí 'bá yí 'élé 'dĩ 'bá yí tãsĩ. Gólĩyĩ âdĩ
 drẽ zãã drĩ kô tã ònjĩ ãyĩkã rĩ'á 'élã sísĩ rí 'bá yí
 'ásĩ. Gólĩyĩ drẽ zãã rĩ'á â'dú kô'á òjílã gólĩyĩ â'dó
 'bá kô gólĩyĩ òkó ró ágó bẽ rí 'bá yí bẽ fãã.

13

*Tã Póólõ drí drĩ-mbílí sôzó kristõ 'bá gólĩyĩ
 Kōrinītō 'álã rí 'bá yí lĩfĩ, tãlã gólĩyĩ òlẽ ró tã bẽ
 Yésũ 'á pĩpĩsílí ãlõ sĩ rí*

¹ Mâ trá nĩ'á 'dĩ ãní ndrélé ngbãangbãnõ
 ãndãlã nã lâ ró. Nĩ nũ tãndĩ ró kĩ, má â'dô tã 'ẽ'á
 nyé òzõ úlĩ Ôvãrí kã drí âtalé trá rí kâtí, “Òzõ
 òjílã ãzã â'dô bẽ tã bẽ rí, rĩ'á tãndĩ ró òjílã drí
 â'dózó bẽ rĩ ngátã nã â'dólé lĩfĩ drĩ 'bá ró tã-drĩ
 lélé kĩ, pãtĩ tã rí 'dĩ â'dô trá ítí.”

² Gõ'dá má sõ drĩ-mbílí trá ãní lĩfĩ sísĩ tã ònjĩ
 ãníkã ãzã tãsĩ, kãyĩ gólã má drí â'dózó ãní bẽ
 ãndãlã rĩ lâ ró rí 'á. Ngbãangbãnõ rí, má lẽ kpá
 tã 'dĩ ãndalé ãní drí wãrãgã má drí 'ẽ'á ãgílã ãní
 drí nõ 'á. Má òtírĩ cãã tólã 'wãã ró rí, òjílã gólã
 má drí ùsúlí trá tã ònjĩ bẽ rí ícã kô ngá pãlé. Má

â'dô lânõ fê'á òjílã gólíyî tã ònjí 'ẽ 'bá trá rî 'bá yî drí ndrĩ.

³ Ítí rî, gō'dá ãnî drí nĩzó lâ dódó kî, pătĩ Yésũ Krístõ rî nyãányâ rî úlí âtálé âmâ tị sĩ. Gõ'dá gólâ cú mbârâkã bê òjílã jãlé tã mbị rî 'élé ì'dî. Gólâ â'dô mbârâkã íyíkã â'dá'á ãnî lâfálé 'á.

⁴ Nĩ ndrê trá, gbõ lé Yésũ Krístõ drã bê fê lậ-lậ drĩ òzõ òjílã gólâ mbârâkã ãkó rî kâtí rî, gõ'dá gólâ ngá trá òdrã 'ásĩ mbârâkã Ôvârí kã sĩ. Ngbãângbãnõ gólâ rĩ'á lédrê-lédrê ró. Âmâ lâjó'bá rĩ'á fãfã ãkó, gõ'dá òzõ âmâ drí â'dólé ngá ãlô ró Yésũ bê rî, âmâ rĩ'á cú fãfã bê Ôvârí ngá lésĩ. Gõ'dá âmâ drí â'dózó ãnî bê ngá ãlô ró Yésũ Krístõ 'á, rĩ'á tã 'élé mbârâkã Ôvârí kã sĩ.

⁵ Ítí rî, gõ'dá nĩ ãrĩ rĩrĩ ãníkã dódó. Nĩ ãrĩ tã gólíyî ãnî drí rĩ'á 'êlã rî 'bá yî dódó, nĩ nĩ ró bê ngátá nĩ rî tã 'élé 'dĩ tã lêlê ãníkã Yésũ Krístõ 'á rî vó ró yã rî. Nĩ nĩ kô kî, Yésũ Krístõ rî rĩlĩ ãnî 'á pătĩ ró yã? Té òzõ tã 'ẽ'ẽ ãníkã ãâ'dâ kô kî, nĩ lê tã trá Yésũ 'á rî ì'dî, Yésũ rî ãnî 'á kô.

⁶ Òzõ nĩ ãrĩ tã 'ẽ'ẽ ãmákã rî, nĩ â'dô ndrê'á lâ kî, mã âyé lậtị Ôvârí kã kô.

⁷ Gõ'dá âmâ rĩ'á ãwó ngõ'á Ôvârí drí, tãlã nĩ rî ró bê cú ìtí tã ãnyâ 'ẽ ãkó. Mã rî rãtãã 'élé Ôvârí drí ìtí, 'dĩ rî â'dó kô cé Ôvârí òfê ró ândrã-tãndĩ bê lôsĩ ãmákã 'élé ãnî lâfálé 'dĩ drí. Mã lê bê-rĩ ãnî drí tã tãndĩ 'élé ì'dî, gbõ lé òzõ lôsĩ ãmákã ãnî lâfálé rî ò'wã lỏ'wã kô rî.

⁸ Nĩ ndrê trá, mã ícã kô tã ònjí 'élé, ã'dô ró tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvârí kã nũ ìzãzó. Mã lê tã 'élé cé tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvârí kã nũ òlậ'bũ ró bê võ 'ásĩ ndrĩ.

⁹ Ítí rî, ãmâ rî'á ãyĩkō ró â'dólé mbârâkã ãkó, òzō â'dô-â'dô mbârâkã ãkó 'dĩ ãâ'dô ãnî 'bã'á cú â'dólé mbârâkã bê gãrã rî. Tãlã tã rî 'dĩ tãsí rî, mã 'è rãtãã Ôvãrí drí, nĩ rî ró bê zãã ấtí 'álã tã Ôvãrí kã 'è'è lâ bê.

¹⁰ Ítí rî, gõ'dá má rî wárãgã nô ãgĩlĩ ãnî drí drẽ sísí má drí cã ãkó ãnî ngálã nõ rî, tãlã má òtírĩ cãã ãnî ngálã tólã rî, mã òzó kô úlĩ âmbã-âmbã âtã ãnî drí drĩ-ãcê gólã Kúmú ãmãkã Yèsũ Krístõ drí âfêlé má drí nõ sĩ. Drĩ-ãcê 'dĩ ã'dô ró bê ãnî pãlé tã Ôvãrí kã 'èlé tãndí ró. Â'dó kô ãnî ãzãzõ ã'dĩ sĩ lâ.

Úlĩ ấdũkũ Póõlõ kã krístõ 'bá Kōrinītõ 'álã rĩ 'bá yĩ drĩ rĩ

¹¹ Ámã ậdrúpĩ yĩ ámã ãzó yĩ bê, mã â'dô úlĩ ấdũkũ lâ ámãkã âtã'á ãnî drí ngbãangbãno. Nĩ ùjũ cé tã gólĩyĩ Ôvãrí drí lèlé rĩ 'bã yĩ 'èlé ã'dĩ. Nĩ ùjũ úlĩ ámãkã árĩlĩ. Nĩ rĩ tã ã'bĩ-ã'bĩ sĩ ãnî lãfãlé 'ásĩ ãlõ. Gõ'dá nĩ rĩ kpã pĩpĩsĩlĩ ấ'dĩ sĩ ãnî lãfãlé 'ásĩ. Gõ'dá Ôvãrí gólã ãnî lẽ 'bã bê gõ'dá kpã tã ấ'dĩ ãyĩkã âfê 'bã ãnî drí rĩ òrĩ ãnĩ bê.

¹² Nĩ 'è nĩ-bê-yã krístõ 'bã ấzĩ rĩ 'bã yĩ drĩ 'dĩyĩ ãmvõ-ãmvõ sĩ.

¹³ Krístõ 'bã ấzĩ gólĩyĩ nõlé nõ 'bã yĩ 'è nĩ-bê-yã ãnĩ drĩ.

¹⁴ Tã lãnjã Kúmú ãmãkã Yèsũ Krístõ kã, ngã lèlẽ Ôvãrí kã bê gõ'dá kpã rũ ậmũ Líndrĩ Tãndĩ Ôvãrí kã rĩ kã òrĩ kpãkã ãlõ ãnĩ bê ndrĩ. ã'dĩ 'dĩ.

Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354